

BŐRÖNDÖK,

12386 mindenféle
utazóczikkek
és
bördíszműárak

Heller Mór utódánál
Budapest, Károly-körút 3. sz.
Képes árjegyzék bérmentve.

Ne vásároljunk külföldön!

A karácsonyfa ragyogó ékessége! Olesőbb és jobb,
mint a külföldi utánzatok.

„Gloria angyalharangocskák”

75 kr.

(1893. t. e. 6. 10. v. védve. Kizárólag Plöck és Haas-nál.) — Fényár közepett ragyogva a karácsonyfa közepén hirdetik. Tündéres-nyével, Leragogyia az egész karácsonyfát. A 3 gyertya melege-től a fűzők kerek for-gásba jön s a róla le-szűgő patét kalapa-rosok az angyalharangok-hoz verődve, egy-szerre többféle igen kellemes tiszta ösz-hangot hallotnak. — Így a fényár közepett ragyogva, a szent já-szólható vonalú nyíj csengőre emlékeztetve a betlehemi éj varázsló erejével áhí-talra ejt neminket és gyermekeinket. — A kályhára állítva is kiűnően működik. A Plöck és Haas-féle „Gloria angyalharangocskák” ára erős kéregdobozban, használati utasítással 75 kr. November 10-ig elővásárlónak 68 krajcár, mely időn túl e kedvezmény semmi szín alatt sem adható. — 6 db 3 ft 90 kr., 9 db 5 ft 90 kr., 12 db 7 ft 40 kr., 25 db 14 ft 25 kr., 30 db 21 ft 60 kr., 30 db 28 ft 80 kr. Plöck és Haas-féle „Gloria angyalharangocskák” pazar kivitelben, tükörfényes nikkelezéssel 1 ft. November 10-ig előre vá-sárlónak 92 krajcár. — 6 db 5 ft 15 kr., 9 db 7 ft 65 kr., 12 db 10 ft. — Okulva a multakon! Minthogy közvetlen az innep előtt vidéki rendeléseket már nem fogadunk el, saját érdekében is kérjük a t. közönséget, hogy a harangokat jelen hirdetésünk után sürgősen rendelje meg. **PLÖCK és HAAS** sportüzletének karácsonyfadísz idényszálája, Budapest, VI., **Andrássy-ut 13.** Ezer-féle gyönyörű fadíszajándék, 12 db egy dobozban 20, 25, 30 kr. Gloria- és karácsonyfa-gyertyák 30 darab 24 krajcár stb. 12453

ALEXIN
LEGFINOMABB NÖVÉNYZSÍR
FŐZÉSRE, SÜTÉSRE, KIRÁNTÁSHOZ
KAPHATÓ MINDENÜTT

A gyermekek kedvence-játéka!

Hogy egész kényelmesen

a helyes játékot kiválaszt-hassuk, már mostan kérjük Richter E. Ad. és Tya. és. és kir. udv. és kam. szállítókól Bécs, I. Operngasse 16, egy levelezőlapra az új árjegyzék-nek bérmentes beküldését a

Horgony köépitőszekrényekről
és egyéb tanulságos játékokról.

A számos ábrával ellátott árjegyzék mind-egyik szekrény tartalmáról és az elmés kiegészítésekről felvilágosítást ad, mely kiegészítések által minden egyes Horgony Köépitőszekrény terv-szerűleg nagyobbítható. 12497

Gyönyörűen ragyogó

izléssel összeválogatott karácsonyfa-dísz arany-ézüst sodratok, üveggyöngyök, reflektorok, angyalok, girlandok, gyöngyök, madár, harang stb. 12436

1-ső sz. láda 90 drb 1.25 frt,
2. sz. láda 151 drb 2.50 frt, 3. sz. láda 241 drb 5.- frt.

November hó 10-ig előre vásárlónak:
1. sz. láda 90 drb 1.08 frt (2 láda 2.05 frt, 3 láda 3.- frt) — 2. sz. láda 151 drb 2.15 frt (2 láda 4.10 frt, 3 láda 6 frt) — 3. sz. láda 241 drb 4 frt.

E kedvezményt nov. 10-én túl semmi szín alatt sem nyújthatjuk. Az elővásárlási kedvez-ményt azért adjuk, hogy a t. közönség inkább most rendeljen, mint később, mikor már az ál-talános karácsonyi éleltség miatt sem az ár nem oly hűvös, sem az eszékölés oly nyugodt és a postahí-velet oly pontos.

PLÖCK és HAAS Budapest, VI., **Andrássy-ut 13** sportüzletének karácsonyfa-dísz idényszálája. Okulva a mul-takon, közvetlen a karácsonyi innep előtt, karácsonyfa-dísz ren-delést nem fogadhatunk el. Az árt szavatolt töresmentesen csomagoljuk. Csomagolás és faláda ingyen.

Ha Ön érdekli a karácsonyi **Pásztorjáték** és **Betleheme-zés** szövege, **kottás dalai** és ezek készségei iránt, hozassa meg barátai, iskola, óvoda vagy családi köre számára, a **„Betleheme-zés”** kézikönyvet **20 kr.-ért** (könyven letisztult, érdekes tan-talom), hogy idejekorán botanulassák **Megőrizték** vele régi kedves magyar patriarkális hagyományainkat.

A legjobb ébresztők

„Adler-Roskopf-riadó” csak ezezménél kaphatók.

Három évi írásbeli jótállás. Nem tejszórt a pénz vissza! 1 haranggal, acél-ankerrel és meg-állítóval K 3.80, éjjel világító mutatólappal K 4.20, 2 harang-gal, acél-ankerrel és megállítóval K 4.40, éjjel világító mutatólap-pal K 4.80, verseny-ébresztő-óra K 2.90, éjjel világító mutatólap-pal K 3.30. 12076

Szétküldés utánvétel. Első órágyár Brúxban.

KONRAD JÁNOS es. kir. udv. szállító Brúxban 766.

Tessék 3000 képet tartalmazó árjegyzékemet kérni ingyen és bérmentesen.

VASÁRNAPI UJSÁG

46. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL

FŐMUNKATÁRS
MIKSÁTH KÁLMÁN

BUDAPEST, NOVEMBER 17.

Szerkesztőségi iroda: IV. Beátnadoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ——— 16 korona.
Félévre ——— 8 korona.
Negyedévre ——— 4 korona.

A „Világ króniká”-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldíj-is esatolandó.

TÉLI KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN.

MILLENNIUMI év óta nem árasztották el ily tömegével a beküldött műveknek a kiál-lítók s próbálkozók a Műcsarnokot, mint a most megnyitott téli kiállítás előtt. Tudatlan ifjak, ügyetlen dilettánsok, szárnypróbálgató növendékek egy nagyobb kiállítást betöltő anyagot zúditottak a jury elé. Persze ered-ménytelenül. Jó kétharmada a beküldött anyag-nak rövidesen visszavándorol beküldőjéhez. Valóban kár az időért s költségért, a mivel ennyi hitványságnak időleges kezelése s bizto-sítási díja terheli a Műcsarnok személyzetét s pénztárát.

S e pontnál önkénytelenül fölmerül a kér-dés, kell-e annyi embernek okvetlenül festeni, s ha már festett, mindenáron kiállítani? Fel-tűnési vágy, beteges ambíció, az itélőképesség

teljes hiánya s a legtöbbször mérhetlen elbiza-kodottság sarkalják leginkább az illetőket, hogy bárminemű bekeretezett semmiséggel megjelen-jenek, ha lehet, a nagy nyilvánosság előtt. Ha pedig akad újságíró ismerős, ki pár sorban megemlíti a netalán egyszer véletlenül becú-szott kiállítót, akkor a pálya nyitva áll a leg-nagyobb reményekkel a művész körül bukda-csoló szerencsétlen proletár előtt.

Ismerünk évek óta kiállító, úgynevezett re-ményteljes ifjú művészeket, kik jóval kevesebb tudással s gyakorlati képességgel, mint a meny-nyivel egy pár évet végzett iparművészeti is-kolai növendék bír, szerepelnek némely kiállít-ásokon s némi nevet is csempésztek maguknak egy s más újságíró ismerősük jóvoltából.

S a fiatal és legfiatalabb művésznemzedék, megtévesztve a különféle jelszavak s a külföld-ről szállított tiszavirág életű irányok által, el-

vesztve ép érzékét, egészséges látását, tanács-talanul kapkod mindenhez, a mi az újság in-gerével csábítja.

Nem minden irány való minden tehetségnek s a valódi tehetség ismertető jéle épen az, hogy ösztönszerűen is megtalálja a neki valót, míg a talmi képesség úgy változtatja az irányokat, akárcsak a divathós a ruháit.

Sok baj, mely a művészet körül s a művészek életében meghonosult, bizonyos részben a tár-sadalmat is terheli. Egy kapkodó, ideges, máról holnapra jelszavak után futkosó társadalomban higgadtan, józanul, céltudatosan csak akkor működhetik a művész, ha teljesen független a körötte zajló eseményektől. Hányan mond-hatják ezt a művészek közül és épen ma-napság?!

Az összehatas, melyet ez a mostani tárlat a nézőnek nyújt, igen harmonikus és az átlagos

Pap Henrik: Esküszünk.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL. — A sokszorosítási jog a Könyves Kálmán társaságé.

ZEISS

-féle

prismás tábori távcső

a képek fokozott plasztikájával.

Épen, most jelentek meg!

Uj minták

utazás, sport, vadászat, hadsereg, tengerészet számára.

Nagy fényerő
Nagy láttér

Kiváló élesség
Szabatos kivitel

Állandóság
Tropus-biztosság

Részletes prospektus ingyen és bérmentve.

Beszerezhető az összes optikai üzletekben, ugyszintén közvetlenül

CARL ZEISS, JENA

(Németország) Berlin N. W., Dorotheenstr. 29. — Frankfurt a. M. Bahnhofpl. 8, Kaiserstr. sarkán. — Hamburg, Rathausmarkt 8. — Lon-don W., 29. Margaret-Street, Regent-Street. — Wien IX/3 Ferselgasse 1, Maximilianpl. sarkán. — St. Petersburg, Kasanskaja Ulica 2.

Franklin-Társulat nyomdája Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Vastagh Géza: Rambouillet kosok.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

művészi színvonal sok tekintetben jóval magasabban áll, mint akár a müncheni, akár a berlini kiállításokon.

Már mindjárt az oszlopcarnok előtt Zala két hatalmas alkotása (bronzban) állítja meg a nézőt. Az első nagy teremben három-négy nagyobb kép egy pár igen kitűnő arckép mellett köti le figyelmünket.

Hegedüs László, Papp Henrik, Thorma János, Ziegler Károly (Posenből) kiváló alkotásokkal szerepelnek. Az arcképfestők élén Benczúr után sorakoznak Stettka, Balló, Knopp, Boruth, Spányik, a mester iskolájának egykorú matadorjai, továbbá Endrey s Papp Sándor, mindannyian nagy élvezetet szerezve alkotásaikkal az elfoglaltan műértőnek.

Szingazdag életképpel s pár tájképpel igen kedvezően jelentkezik Nyilassy, míg Vastagh Géza mint birkafejtő arat babért, Bruck Lajos, Skutezky és Csók István a régibb gárda ki próbált jeles erői.

A kis külékben kisebb méretű művekkel kiválóan jól vannak képviselve Aggházy, Tölgyessy, Schikédanz, Herr, Szlányi, Mihalik, Ebner, Türy, Gletter, Jendrassik, Hegedüs, Kézdi Kovács László, Markó, Wellmann.

A második nagy teremben ismét nagyobb méretű művek foglalnak helyet. Udvargy Géza nagyobb alkotással (Özönvíz), Vastagh György, Mendlik Oszkár, Kalivoda Kata, Hadzsi Olga, Spányi Béla, Katona Nándor, Pataky László foglalkoztatják a nézőt.

Egyikében ez oldaltermeknek mint kiváló állatfestőt üdvözölhetjük Löschinger Hugót, élettelen tanúlmányai; ugyanitt vannak Boemm Ritta, Vikár (önarckép), Neogrady Antal, Nagy László, Nádler Róbert, Boruth Andor, Basch Árpád festményei.

Egy sorozat erőteljes, mély színezetű, Hollandiában festett életképpel örvendeztet meg a műértőt Knopp Imre, míg Szenes Fülöp gyűjteménye a plein air biztos kezű mesterére vall.

A fiatalabb nemzedékből kiválnak Olgyay Viktor, Penttelei Molnár, Keményffy, Papp Ferencz, Ferenczy, Telkessy Valér, stb. A vizfestmények közt Tull Ödön, Boemm Ritta szerepelnek feltűnően, pár igen jó pasztellel Olgyay Viktor, kiválóbb kompozíciókkal Basch Árpád, Simay, Türy, Linek, Faragó s kitűnő rézkarcokkal Székely Árpád.

A szobrok közt is találunk kiváló műveket; legfeltűnőbb köztük Holló Barnabás Kínizsi, úgy élettelen voltát, mint jó magyaros jellemet tekintve.

K—ny Ó—n.

HIALMÁR SZIVE.

Az éj derült, fagyos, szél fú, veres a hó,
Rajt' ezer jó vitéz temetetlen pihen;
Markuk kardot szorít, szemük meredt, fakó.
Sötét holló-csapat kereng károgva fenn.

Sápadt fényét a hold hidegen önti szét.
Véres holtak között kél Hialmár, mint az árny,
Tört kard a támasza, ráfonja két kezét.
A harcok bíbora patakzik oldalán.

«Hahó! Van-e csak egy, ki még él és lehel,
Közületek, merész, erős, vidám fiúk,
Kik úgy daloltatok még nap felköltivel,
Mint bokrok közt a hogy fűtyölnek a rigók?»

Mind néma. Sisakom s pajzsom szétzúzva, rajt'
A harci bárd nyoma, attól hullt kapcsa szét.
Szemem vérzik, fülem hall végtelen morajt,
Tenger vagy farkasok üvöltő hangjaként.

Hej holló, erre csak, te emberhű-vadász!
Megnyitni keblemet vascsőröddel, jövel.
Bennünket holnap is, a hogy ma, úgy talál sz.
Vidd szívem melegen Ylmer lányának el.

Szállj Upsalába, hol zeng a járlok dala,
A vert arany kupák míg összecsengenek,
Szállj, szállj gyors szárnyakon, puskát vad madara!
Mátám keresed fel ott, s vidd néki szívemet.

Fenn a toronytetőn, hol csóka csivajog,
Ott látod állni őt, leng hosszu éjhaja,
Fülében két finom ezüst függő ragyog,
S szép szeme fényesebb, mint az est csillaga.

Zord hirnők, mond néki, hogy szerelmem csak ő,
S hogy im, itt van szívem. Meglátja ő legott,
Hogy mily piros, szilárd, nem sápadt, remegő,
S Ylmer leánya rád, holló, mosolygni fog.

Én meghalok, lellem elfoly hűz mély seben,
Igyátok farkasok szép piros véretem.
Ifjan, bátran, vigan, szabadon s szennytelen
Megyek torozni én közéték, istenek!

Lecante de Lisle után francziából:

Vargha Gyula.

TÜNŐDÉS.*

Én a ki azelőtt oly sokat daloltam,
Ki úgy tele voltam vágygyal, szenvedéllyel,
Búsán hallgatok most s oly csendes a lelkem,
Mint a temetőkert holdas, téli éjjel.

* Felolvasták a Petőfi-társaság nov. 10-iki ülésén.

Fiatál szívemnek sok tarka virágát
Nem hagyja kinyitni a zord fagy, az élet;
Fiatál lelkemnek ábrándja, reménye
Csálóká lidérczként eltűnt, semmivé lett!

Ha a tavasz elszállt, vidám napsugárral
Buzát érlelő nyár jön mindig utána,
Gyümölcsözö szőre áll be csak a zord tél
S megnyugtató az élet örök változása!

De én, a ki még csak tavaszomat láttam,
Hogy nyugodhassam meg már mostan a télen?
Hogy nyugodhassék meg ez a fiatal szív
Örök csalódásban, örökös reményben?!

Feldult tavaszomnak sírja felett állván,
Az első napsugárt sohasem felejttem;
S búsán kérdelem: békés melegt-e a nyárnak
Megéred-e még te, én szomorú lelkem?!

Miklós Elemér.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

A Tóthék ártatlan polgári életét kellemetlenül zavarta meg ez a szomorú eset, mely a náluk történt összeszólalkozás következménye. Tóth úr különben, igazságos lévén, inkább a Noszty pártját fogta:

— Ő volt a sértett, nem tehetett egyebet; Palásthy maga kereste a bajt.

Fokozta rokonszenvét Noszty még azzal is, hogy midőn néhány nap múlva látogatást tett, nem hősként viselte magát, inkább mutatkozó vezeklőnek. Az asszonyok is Noszty mellé állottak, már azért is, hogy az asszonyok előtt mindig a jelenlevőnek van igaza, nem az elmaradottnak, már pedig Palásthy, mikor meggyógyult, sem jött el többé Rekettyésre.

— Mit is keresne itt? — nyugodott bele nagy malicziával miss Tropp, az amerikai gouvernante, — hisz már ugys csak balkézre köthetne házasságot.

E közben apránként elvonult a tél s megérkezett a tavasz lila bíborával a rekettyési udvarházat körülvevő orgonabokrok. Minden izgalom és nagyobb esemény nélkül történt ez meg. Mari egyetlen bálba se ment, sőt még a színházba sem kíváncskodott Bontóvárra. Mindamellet gyorsan suhant el a tél. Valaki mindig jött, vagy legalább mindig várt valakit. S ez is mulatság. A dünnögő szamovár az uszonnás asztalon, aztán a sok bolondot összefecsező gavalérok; és még virágai is vannak a télnél: a fehérre a befagyott ablakokon, s a piros szeszélyes rózsák és tulipánok a kandalló pattogó tüzeiben.

Többnyire a már említett uracsok szállingóztak be délutánonként a közeli falvakból vagy a városból. Néha sokan egyszerre, mintha összebeszéltek volna, néha csak egy vagy kettő.

Ezek a vizitek Marit illették, de Tóthnéhoz is eljött a tiszteletesné egy kis parázs pletykára, Kovács Antalné, az özvegy kapitányné, Vagányból, a jó befőttekre. Ebből a két asszonyból telt ki a társasága, mert Palójtayné, Frúzina mama, a kivel szintén jóban voltak Tóthék, téli időben nem mozdult otthonról; a többi vidéki gentry gögös asszonyainak derogált a pékné barátsága.

A gazdát nem igen vonzotta ez a társaság, többnyire áthajtatott délután Mezerényre s ott volt késő estig a szanatóriumban: azok a fífikák, «grif»-ek és fínták, melyekkel a lányoknak férjket fogdosnak a mamák, bántón hatottak az ő gyöngéd, finom lelkületére. Nem jól érezte magát a leánya kezéért versengő léha úrfiak közt. Olyannak tűnt fel előtte, mint egy lieztáció, mintha legkedvesebb tárgyát kótya-

vetélnék. Háborgott a gondolatra, hogy a leányát valami idegen ember elvigye tőle, — de mégis megadta magát a természet rendjének. Úgy kell lenni, mert mindig úgy volt. Arra azonban nem volt rávehető, hogy a természet rendjét ő maga is támogassa, — elég, ha ellene nem szegül neki.

Váltig pironogatta Zsuzsanna asszony e végét: — Te semmit se törődöl a leányoddal, a jövőjével.

— Eleget szereztem neki, Zsuzsanna. Húsharmincz rostélyost ehetik napjában holtáig.

— Úgy beszélsz, Mihály, mint egy pénzsák, s nem mint egy keresztény úriember. Az embernek nemcsak hasa van, hanem szíve is. Tekintetbe kellene venni, hogy egyszer mi is meghalunk, mert a halált igen ritkán lehet kikerülni, sőt nem is lehet. Neki férjhez kell mennie s ezt irányítani kell.

— Az anyák dolga a leányokat elcsúntni, — felelt Tóth Mihály kedvetlenül, — ha már olyan nagyon meg akarsz tőle szegénytől szabadulni.

Elérezkenyült e szemrehányásra az asszony, elborították arcát a könnyek s nagy méltatlankodással elrohant, becsapva mérgesen maga után az ajtót, hogy a mennyezet vakolata is lehámlott egy darabon.

Pedig nem volt igaza, mert Tóth figyelte azért a dolgokat a maga módja szerint és máris többet látott, mint neje. Feltűnt neki, hogy a megyei közigazgatás egyszerre csodálatosan fűrgött. Ha egy hid valamelyik dongája elromlik, másnap már ott terem a szolgabíró a helyszínén és elrendeli a megcsináltatását, ha egy korláta kidől a meredek helyeknél, megjelenik a szolgabíró, mint az örökké éber gondviselés, s pótolja újjal, ha egy kátyú támad az úton, nosza legott Rekettyésen van s behányatja, ha egy becsületes verekedés esik az Iezik koresmájában (pedig az mindig esik), másnap már megindul a vizsgálat, szóval a szolgabíró ezer módját ejti, hogy valami dolga legyen a faluban és felüti a maga székhelyét Tóthék nál.

Úgy de ez csak annak a jele, hogy a szolgabíró érdeklődik Mari iránt. Abban meg semmi sincs. Hiszen a többi gavalér is az ő kedvéért jár. Hanem van egy másik gyanús jel, a mit Tóth észre vett, hogy a gavalérok eddig mindig szaporodtak, most pedig kezdenek apránként elmaradozni. Világos ebből, hogy már valamit észrevettek, a mi a chanceikat összefecse, hogy már van valami, a mi a színt és megfigyelés erejével megállapítható, mert a szerelem szemesebb, érzékenyebb a történetek iránt a börsénél is. Minek törné tehát az esztét Tóth Mihály úr a találgatásban, mikor ugysis elég hangosan beszélnek a jelek?

Azaz még a jelekre sincs szükség. Suttogja, pletykázza azt már az egész környék. Mikor a tavaszon valami értekezletre hívta meg a főispán Tóth urat, már akkor nem egy kedélyes célzást hallott erre nézve az ismerőseitől. Az értekezlet után az a kitüntetés érte, hogy a főispán magánál marasztotta ebédre.

— Csak éppen a legszűkebb családi körben. Semmi paradé. Egy kis levesünk lesz és egy kis húsunk.

Tóth úr szabódni próbált, hogy még egy kis megbeszélni valója volna a takarékpénztári igazgatónál, a ki ezalatt már elhagyta a tanácskozási termet és lefelé sietett a lépcsőkhöz.

— Szaladjon utána, Malinka, — találta fel magát hirtelen a főispán, — és hívja meg nevemben őt is. Mert ilyen kifogást el nem fogadhatok.

Tóth úr most már nem tehetett semmi ellen-

vetést, megadta magát sorsának, pedig inkább szeretett volna az utolsó butikban vereshagymát enni, mint a bárói családnál mamaligát,* mert a két kézzel való evés mindig kiizzasztotta, — holtig nem tudott beleszokni.

Tényleg intim ebéd volt, a háziakon kívül csak Homlódyné volt ott és a takarékpénztári igazgató, Uhl Timoteus, a kit a kapunál csipett el Malinka. Igén jó kis ebéd volt, de Tóth úr soha se tudta volna elmondani, mi minden volt, pedig Zsuzsanna asszony otthon hetekig fogja élesíteni, sarkantyúzni és korbácsolni az emlékezőtehetségét. «Gondolkozzál csak, hiszen élő ember vagy, lehetetlen az, hogy eszedbe ne jusson.» Pedig mégsem fog eszébe jutni, hanem azt el nem felejt, hogy az asszonyok igen nyájasak és figyelmesek voltak iránta; a méltóságos asszony (de mi csoda takaros, czukros teremts) kilátásba helyezte, hogy legközelebb meglekinti a mezerényi Szent Sebestyént, s ez alkalommal jó szívet venné, ha megismerhetné a családját is.

A fekete kávénál a főispán egy sajátkezűleg megtömött csibukot nyomott a markába, mire Bubenik, mintha valami varázsszóra történék, berohant tüzes üszöggel egy lapáton. A méltóságos báróné személyesen bejött a fehér kezeskéjével a findszájába két czukorkockát, a tatár hercegnő, Homlódyné pedig egyszerre bizalmasan közelebb húzta hozzá a székét.

— Mondja csak, Tóth bácsi, mivel boszorkányozta meg azt az én öcsémet, Noszty Ferit, hogy az most felém se néz, hanem sülvé-főve ott van Rekettyésen?

— Jó ember a jó emberekhez húz, — felelte Tóth Mihály egyszerűen.

— Nincs annak valami egyéb oka? — mosolygott a főispánné.

— Isten tudja, — mondta a kérdett kitérőleg.

— Hehehe! — nevetett a főispán. — Mintha ti nem tudnátok. Oh, szegény kis tudatlankák! Hát ki babonázta volna meg, mint az a szép kis boszorkány, a ki ott lakik. Nem igaz?

Tóth Mihály elpirult a távollevő kis boszorkány helyett is.

— Bizony nem lehetetlen, méltóságos uram, mert mikor annak az ideje van, kijön a fű a földből, még ha bunkóval vernék is vissza.

— No persze. De ön csak nem programmszerűen emlegeti most a bunkót?

— Nem, nem. Ha az Isten is úgy akarja, nekem semmi kifogásom ellene.

— Férj egy kicsit szeles fiú, — jegyezte meg a báróné, — de jó szíve van, és én meg vagyok győződve, hogy a kit elvesz, boldoggá fogja tenni.

Több szó nem esett erről e nevezetes ebéden, de ennyi is elég volt untig, hogy a közönség közé kiszivárogha, Uhl Timót révén, minden szemről leessék a hálgyog s tisztán láthassa Noszty Feriben a felkelő napot. A pénz előre vetődő árnyéka glóriát font a feje körül. Hisz ez egy kapitális fiú! Mennyi természetes esze van! Milyen okosan fejezi ki magát. De iszen ember lesz ebből. Különb, mint az apja. Őt kell az országgyűlésre küldeni, nem az öreget. Lesz még abból miniszter is és legyen, mert azelőtt mindig voltak a kabinetben földieink, addig volt jó dolgunk, de befellegzett már azóta a szegény hazának (vagyis nem kap a nemes város semmit), stb.

Egyszerre az ifjúság vezére lett, dédelgetett kedvence mindenkiné, a szemek lehunyódtak

* Népmeséi neve egy elképzelt jóságú, mindeneket felülmúló ételnek.

a hibái fölött és csak az a hír világított, mint valami szemvakító karbunkulus, hogy el fogja venni Tóth Marit. Uhl Timotheus pertu-poharat iszik vele az «Arany golyó»-nál, mondván: «Legyünk örökös barátok és ha egy hű szívre van szükséged, vagy egy kis polgári kölcsönre, méltóztass velem rendelkezni.»

Mindenünnen a napfény dédelgeti. Maga Kopereczky is megbiztatja, tréfás szemhunyoráttal:

— Az öreg Tóth, úgy látom, nem nézi rossz szemmel a tervünket. Hanem tudod-e, mi az a finish-lovaglás?

— Épen abban vagyok most.

— Helyes. Most kell megfeszíteni minden erőt, az utolsó pillanatban, a cél előtt, és talán nem rossz volna, miután már az öreg nem akadály, ha a leányra helyeznéd a fűslyt. Úgy gondolom, egy kis fény kifejtése nem ártana. Tudod, egy kis maszlag. Mit szólnál valami gyönyörű háts lóhoz? Takarosan veszed ki magad a ló hátán. Imponánnál neki. Vagy talán egy szép négyes? A mi a költséget illeti, hát iszen már benne vagyunk. Ne félj addig, míg engem látsz. No, mit gondolsz?

Noszty Feri természetesen azt gondolta, hogy az bizony nem lenne rossz, és igénybe vette a sógora tárcáját, sőt az Uhl Timotheus ígéretét se hagyta roszdásodni, t. i. a pénzre vonatkozó részét, mert a mi a hű szívet illeti, erre ez idő szerint nem volt szüksége.

Mindenütt csak előékenységet és szeretetreméltóságot tapasztalt, még Tóth Mihály részéről is, ki a főispáni ebéd óta, a hol a házassági terv először merült fel, mint egy küszöbön álló lehetőséggel, mélyebben kezdett foglalkozni a fiatalemberrel. Több apró jel árulta el, hogy rokonszenvezik vele s közeledik hozzá.

Egy estefelől úgy jött Rekettyésre, hogy Tóthné és Mari nem voltak otthon, a szegény mezerényi doktorné temetésére mentek el, időközben azonban rettenetes éghőború következett, mintha minden lázadóznék a természetben, a barmok bögtek az istállóban, tyúkok, madarak elbújtak, s az utolsó fűszál is féltéken reszketett; a vihar nekiszilajodva, ádáz erővel törte a fákat, dobálta le a háztetőket, a sötétben kavargó vészterhes felleget Isten haragos pillantásai hasogatgatták.

Tóth urat nagy aggodásban találta.

— Nem tudom, hogyan jönnek haza az enyéim. Jobb volna, ha ott hálnának meg.

Noszty nem volt azon a véleményen.

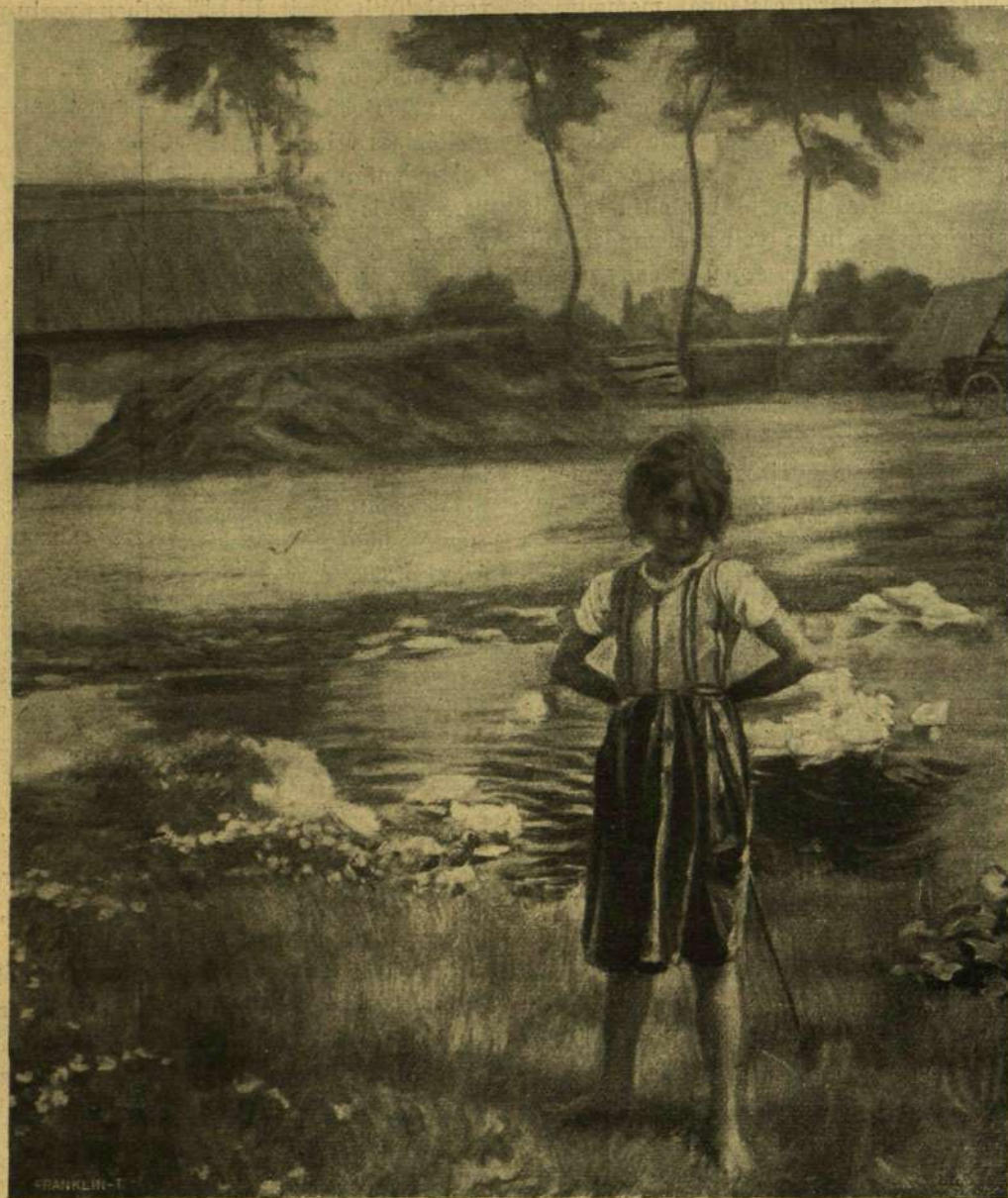
— Az ilyen vihar hamar átszáguld, egy óra alatt vége van, még haza jöhetnek.

— Az még rosszabb, — vélte Tóth, — mert ha felhőszakadás lesz, a Gyík előnti az utat. Jobb, ha ott maradnak éjszakára.

— De az a vendéglő gyalázatos, — fakadt ki Noszty, a ki különben is kedvetlen volt, hogy Marit nem találta itthon, — tele van poszkával. A borzalom fog el, ha néha hivatalos ügyben ott kell éjszakára maradnom, pedig sokszor kénytelen vagyok vele.

— Persze, — jegyezte meg Tóth. — Ha az ember mindent előre látna. Nekem ott a Szent Sebestyénben rendes, tiszta szobám van, kényelmesen meghálhatnának benne most, föl-téve, hogy a vihar tartós lesz, ha a kulcsot odaadtam volna, vagy ha eszükbe jutna kinyitni az ajtót. Hanem ha már ő rajtuk nem egítetttem, az öcsémuramat szívesen mentem meg a Nagy Korsó bogaraitól. Tessék, használja a szobát, ha Mezerényen tartja a hivatalos dolga, odaadom a kulcsot.

— Köszönöm alásán, de ha a kulcsot nekem adja, akkor a bátyám nem használhatja a szobáját, mikor szüksége van rá.

Jendrassik Jenő: Az udvarban.

— Dehogyan nem. Két ajtaja van, az egyik az emeleten, a másik egy csapóajtó, mely egyenesen levezet a kórházi terembe. Bátran használhatjuk azt mind a ketten. Én különben mindössze kétszer vagy háromszor hállok ott egész évben, csak vigye el az egyik kulcsot.

S- ezzel kihúzott az asztalfiókból egy kulcsot, és átnyújtotta Nosztyinak.

— Ha a király aranykulcsot adott, — mondá nevetve, — elégedjen meg, ha a kiffi-király csak egy vaskulcsot ajánl föl.

Erre most már kénytelen volt zsebretenni a kulcsot.

— Nagyobb kitüntetésnek veszem az utóbit, — szölt magát meghajtva, — mert a bátyámuram irántam való jóakarátát jelenti, míg az előbbi egyszerű számárság, s csak a katonaságnál veszi hasznát az ember. De mióta katona nem vagyok, csak annyit ér, mint a mennyit a kakasnak a sarkantyú.

— Igaz biz az, el is feledtem, hogy azelőtt katona volt.

— Úgy van! Belekóstoltam a gyöngy-életbe is.

— És miért vált meg tőle?
(Polytatása következik.)

ARISZTOKRÁCZIA A KÖNYVPOLCZOKON.

(Valami a »Magyar Könyvtár«-ról.)

Él Amerikában Mineapolisban egy derék úr (nekem is igen tisztelt barátom), Mr. Young, a kit egész Amerikában és Angliában közönségesen könyvkirálynak neveznek. Foglalkozása abból áll, hogy könyveket gyűjt. Három nagy palotája van Mineapolisban, az mind tele van könyvekkel, s nyolcz hivatalnok foglalkozik könyvvétellel és rendezéssel. »Az én házaimban laknak a világ legokosabb emberei!« — szokta mondani Young úr.

Mr. Youngnak nem nehéz a könyvgyűjtés, mert igen jómódú ember: két millió dollár az évi jövedelme; közel jár ő a Vanderbiltekhez

és a Peabodyakhoz, a mellett csinos fiatalember, vagy negyven éves (megvan nekem az arczképe), bizony okosabbat is tehetne. Itt az oceánon innen a kinek annyi pénze van, nem az írókat hajkurássza fel a világ minden részében, hanem a színésznőket, s nem könyveket szerez annyi tömörked pénzben, hanem könyvtárat.

De azért ebbe az ideális foglalkozásba is beleszóppan egy kis amerikai íz. A három palota közül ugyanis az *első háza* nevet viseli az egyik s ebbe a világ jobb élő íróinak (már t. i. a kikeről tudomása van) a könyveit gyűjti össze. Mr. Youngnak azonban van egy kikötése, hogy az illető író, a ki a mineapolisi pantheonba jut, minden egyes könyvének belső címlapjára sajátkezűleg írja be rövid tíz-tizenkét sorban, hogy könyve mit tartalmaz, vagy mit akar tartalmazni s ezért a fáradságért a könyvkiadó nem sajnál egy mosolygó chequet is mellékelni a leveléhez. Ezzel aztán azt éri el, hogy idők múltán, mikor e század írói kihálnak, kik közt bizonyára szinte akadni fognak az időkben növekedő óriások, a mineapolisi gyűjtemény világgraszáló raritás lesz, mely leveri a British múzeum könyvtárát is.

Mr. Young engem is megtisztelt, megrendelte könyveimet, de mielőtt a Révai Testvérek elküldték, kérdést intéztem hozzá, milyen kiadásokat küldjek és angolul írjam-e rá a könyvekre a tartalmukat?

Mr. Young azt felelte vissza: hogy csak magyarul írjam a könyv tartalmát és hogy mindenből a legutolsó kiadást küldjem el, mert azt mondja:

Egy könyvnek az olcsósága mutatja meg, milyen karriert csinált. Csak rá kell nézni, mint a katonatiszti gallérra és azonnal látjuk, milyen rangban van.

Az embert nem a ruha teszi, de a könyvet majdnem a ruha teszi. A drága könyvek a parasztok. Az olcsó könyvek a grófok, hercegek. A néhány filléres Dickens-ek, Carlyle-ok és Shakespere-ek valóságos dinaszták. Ilyen dieten classist állapít meg Young úr, a könyvkiadó.

Tessék csak elküldeni — írja — a legolcsóbb kiadásokat, azok az én kedvenceim. Külön cseresznyefa-szekrényekbe rakom. Mert az olcsó

Kacziány Ödön: Pietà.

Knopp Imre: Hálófoltozók.

Pap Emil: Falun.

Peske Géza: Még to is!

könyvek tömördek emberhez kell indulnia, hogy magát kifizesse. S hogy ehhez passzusza legyen, már ez előtt sok különböző kiadásban kellett megjelenie. Minden előbbi kiadás egy öst jelent. S a kinek a legtöbb öse van, az a legelőkelőbb a könyvek között is. (Hm, hát ilyen logika van Amerikában?)

Azt feleltem neki:

«Sajnos, a mi közönségünk nagyon szegény, minél fogva a mi könyveink nagyon drágák.» (Hm, — gondolhatta ő, — hát ilyen logika van Magyarországon?)

*

Ez azonban már néhány év előtt volt és tényleg így álltunk akkor. Csak egy olyan legény akadt a magyar Parnasszuson, a ki annyira vitte, hogy az összes műveit meg lehetett venni egy forintért. Ez Petőfi volt.

Néhány kiadó próbálkozott ugyan olcsóbb könyvekkel, de csak a Franklin Gyulai Pál által szerkesztett «Olcsó Könyvtár»-a birt megfélelni a csejének. A többi kiadói vállalkozások úgy tünnek fel, mint a járványos öngyilkosságok. Rendelések szervezetre vezettek vissza. Senki se csodálkozott tehát, vagyis hogy mindenki csodálkozott, midőn 1896-ban a Lampel-Wodianer cég arra a merész ötletre jött, hogy Radó Antal szerkesztésében 15 krajczáros füzetekben jelentesse meg a hazai és a világirodalom egyes kiváló termékeit. Mikor az első füzetek (ezek a most már kedves, ismerős, apróbetűs könyvecskék) megjelentek és a trafikokban odalapultak a pulpitusokon a legkaposabb árú, a szivarok mellé, akkor azt hitte mindenki, hogy ebből a vállalatból is csak az lehet, a mi a szivarokból: füst. Mert Radó Antal ugyan kiváló író, nagy műveltségével és izlésével ki tudja válogatni a világ szellemi kincstárából, mit vigyen be a magyar közönségbe, de 30 filléres árak mellett, s ebből a trafikoknak is provízió jár, hol vesz olyan sok olvasót, hogy a «Magyar Könyvtár» megélhessen?

Az első tíz-húsz füzet azonban olyan szerencsésen volt összeválogatva, hogy mindjárt megfogta az olvasót. Bence volt Katona «Bánk bán»-ja. «Bánk bán» nemzeti büszkeségünk. Az egyetlen nagy magyar tragédia. És csak tizenöt krajczárba kerül. Egy másik füzetben az Arany János balládái voltak. Azok is 15 krajczár. Hízen ez hihetetlen! Tizenöt krajczárt a pincérnek ad a kábátos ember, a miért azt mondja: «kumeson» (kommt schon), nem hogy az Arany búbajos balladáit ne adjon! Volt továbbá Maupassantól, a legjobb francia elbeszélő írótól egy füzet. De Amicistól, a legjobb olasz elbeszélőtől szinte egy. Köztük volt a szenzációs Trilby, jó öreg magyar poéták: Berzsenyi, Csokonai, — szóval olyan ördögösen voltak összeválogatva az első füzetek, hogy még a magyar se tudott nekik ellentállni, s azonfelül ott voltak a könyvek a trafikokban, a hol már ugysig kibomolkozott, kihűzta a tárczáját és visszkapott apró pénzeket.

Csoda történt. Az első füzetek rohamosan elfogytak. A kiadók kénytelenek voltak újra nyomtatni. Radó Antal szíve az örömtől dagadozott s még nagyobb leleménnyel, gondallal válogatta a többi füzeteket, melyek most még gyorsabb tempóban követték egymást. Dickens, Daudet, Dosztojevskij, a régibb irodalmi nagyságok között siet megjelöltetni közönségével az új nagyokat: Kiplinget, Gorkijt, Wilde Oskárt. Nem zárkozik el a divatok elől sem. Wells fantasztikus regényei. Conan Doyle, Sherlock Holmes történelmi élenként tartják a sorozatot. Azonban mértéket tart. Radót becstelenséges conservativismus vezeti. Nem vesz fel gyűjteményébe gyenge vagy léha művet, ha tudja is, hogy óriás kelete lenne, viszont óvatossággal, hogy olyat ne vegyen fel, mely klasszikusnak van ugyan elismerve (a tanárok által), de az ördög se olvassa. Roppanó ügyes, roppanó körültekintő. Az egyik kezét a közönség útjára tartja, a másikkal az Akadémia háterincét kengeti hájjal. És így van ez jól. Az egyikért kelendő lett a «Magyar Könyvtár», a másikkért tekintélyes.

Csakis ily methoddussal volt lehetséges elérni, hogy a «Magyar Könyvtár» lassan-lassan úgyszólván szükségleté vált, mint a só vagy a sáfrány, és hogy ma, egy évtized után a *félszázadik* füzetének megjelenését jubilálja, mely idő alatt a kiadók statisztikája szerint, *több mint három millió* példány fogyott el a «Magyar Könyvtár»-ból, úgy hogy egy évre közel négyszázezer

példány esik. Ennél Magyarországon már csak két nyomdai produktum fogy jobban, mely különben szervező összefüggésben van egymással: az adóintó cédulák és a helyvél-kártya.

Az ötszázadik füzet megjelenése adja kezünkbe a tollat, hogy mi is mintegy megünnepeljük ezt a kerek számot, — és azt a büszke statisztikai adatot, hogy három és fél millió füzet kering a közönség kezén. S míg e kis sárga füzetek lassan-lassan szétmentek, elszállingóztak egyenkint, a magyar kultúra szinte észrevétlenül egy új stációhoz jutott: az olcsó könyvek epochájába. Az pedig nagy dolog.

Mert két óriási feladattal áll a kultúra terjedésének titka.

Az egyik a közönséget hozni közelebb a könyvekhez — az iskola által.

A másik a könyveket hozni közelebb a közönséghez.

És pedig kétféleképpen:

Közelebb hozni *nyelvben* az átültetés által, és közelebb hozni *pénzben* az olcsóság által.

Szemlét tartván az ötszáz füzet fölött, szent Isten, milyen táborra ez az előkelő írónak és tudósnak. (Valóságos Gothai Almanach ez a jegyzék, — kiáltana fel mr. Young.) Mennyi báj és szellem, mennyi költészet és gyönyör e betűerdőkben! Üdvözöllek egyszerű, sárga papírköpenyekben, melyek fényesebbek a bársonynál és maroquin-nál. Ti hatolatok át először a közöny kínai falán. Ti vagytok a hódítók. Ti ötszázak. Jönni fognak még utánatok új ötszázak és új ezerek, de azok már csak egyszerű «csatlakozók». A dícsőség titeket illet. Menjete, szaporodjatok és fogyjatok!

M. K.

A POZSONYI DIÉTA.

Berczik Árpád vigjátéka.

Ujváry «*Gárdásti*», Berczik «*Himfi*»-je, Herczeg «*Déryné*»-je, Prém «*Helikoni ünnepe*»-e, Fényes «*Bucsanjny*»-ja, s legújabbán ismét Berczik «*Pozsonyi diéta*»-ja megnyilatkozási annak a törekvésnek, a mely a nemzeti ébredés korának irodalmi, társadalmi és közeleti képeit vigjátékokban s könnyed színművekben kívánja megörökíteni. A párisi pikáns boházatok korában e törekvés csak rokonszenvenkre tarthat számot. Érezzük ugyan, hogy a vigjáték tulajdonképeni éltető talaja a jelenkor s Aristophanestől Möldreig és ettől napjainkig a humoristák és satirikusok az emberi félszeregek és gyarlóságok feltüntetésére főként saját korukból merítettek anyagot. Érezzük azt is, hogy a magyar történelem a maga nagy kérdéseivel, tragikus harczaival kevéssé alkalmas vigjátéki hangulatok ébresztésére s a régi magyar hazafiak ünnepélyes jelmeze, pathétikus hangja nem felel meg a vigjáték s társalgási darab könnyed stílusának. De azért mindig szívesebben látjuk ezeket színpadainkon, mint ama házasságtörési boházatokkal, a melyek külföldi színházakból kerülnek ide.

Berczik legújabb vigjátéka, a mely a Nemzeti Színházban került bemutatásra, Mária Terézia korában játszik s a «*Moriamur pro rege nostro*» történelmi eseményének hátterében, ez eseményekkel összefüggésben szerelmi történetet mond el. A szerelmi történet vigjátéki ötlete tulajdonképen az, hogy a fiatal szerelmesek miképp tanulják el az akadályok legyőzését az előbbi nemzedéktől s a mit az öregek valamikor nem egészen dicstelenül kezdték, miképp folytatják a fiatalok teljes dícsőséggel. Ugyanis az öreg Grassalkovicsék valamikor csak úgy kelhettek egybe, hogy szülei akarata ellenére egy plébánoshoz szöktek s ott férjnek és feleségnek nyilatkoztatták ki magukat. E példának most buzgó követői támadnak a fiatalokban. Most Grassalkovicsék, megfelelően a maguk ifjúkori küzdelméről, ellenzik fogadott leányuknak, *Magdának*, házasságát a pozsonyi országgyűlés egyik fiatal vezérével, *Ókolicsányival*, s a leányt egy osztrák udvaroncához, *Bartensteinhoz*, akarják nőül adni. De szerencsére el még a jó öreg plébános s el még Grassalkovicsék hagyományára. A fiatal szerelmesek épen úgy cselekednek, mint egykor az öregek, a meglepett plébános előtt házasságleknek nyilvánítják magukat. Sőt az öregek példája szélesebb körbe is kihatott, mások is így akarnak házasodni s a jó öreg plébánosnak a vigjáték során ismételtelen kell menekülnie az ily meglepetésszerűen egybekelni

óhajító fiatal párok elől. Így az előbb említett osztrák udvaronc szintén ily módon kívánja nőül venni szíve igazi szerelmét, a kurucz Pataynak leányát.

Természetes, hogy a vigjáték végén az öreg Grassalkovicsék épen úgy belenyugosznak a fiatalok házasságába, mint a hogy valamikor az ő szülei belenyugodtak. De ők még könnyebben egyezhetnek ebbe, mert tulajdonképen nem is volt okuk a házasságot ellenezni. Okolicsányi ugyanis «jó parthie», tekintélyes pártvezér, a királyné híve, a ki arra bírja a magyar urakat, hogy Mária Teréziának szavazzanak meg minden kívánt segítséget. S mivelhogy az öreg Grassalkovicsék csak azért ellenezték a házasságot, mert loyális alattvalók s a királynő egy elejtett szavából azt következtették, hogy Mária Terézia az osztrák udvaroncot szánta leányuknak, a királynőről pedig föl sem tehetik, hogy az annyira hü Okolicsányi boldogságát megrontsa: a fiataloknak nem is kellett volna a plébánoshoz menekülniök, nyíltan és ünnepélyesen is egybekelhettek volna. De hát könnyed, boházatoszerű történetben ki követelné a szigorú indoklást s a cselekmény szükségszerű fölépítését.

Egyébként Berczik nem is egy, hanem akár három színdarabba való tárggyal jött a közönség elé. Az egyik az előbb említett házasságkötési eljárás, vagyis az öregek példájának furcsa hatása, a mi határozottan kacagató bohózatot idélt. A másik tárgy, a mely azonban csak a mű elején csillan fel, már egészen komoly, s magasabb jellem-dráma kiindulása is lehetne. Ez Grassalkovicsék fogadott leányának önfeláldozása, a melyet el akar követni, hogy szerelmének hazafüti hírnevét megmentsse. A magyarok ugyanis azzal gyanusítják Okolicsányit, hogy csak a leány kedvéért szavazna meg mindent Mária Teréziának, mire a leány — Okolicsányi reputációjára érdekében — már-már lemond szerelméről. Ez a motívum azonban nem fejlődik ki s a második felvonásban a leány már ismét ragaszkodik szerelméhez. Végül a mű harmadik tárgya, a mely hazafias tragédia lehetne, egy öreg kurucznak, Pataynak, nemzeti ellentállása az osztrák követelésekkel szemben. De ez a motívum mindvégig háttérben marad s elhomályosul a házasságkötés bohó története mellett.

Ez a sok és tarkán kevert motívum természetesen nem adhat egységes vigjátékot, de egy hatása mindenesetre van: élénkíti teszi a színdarabot s minden műfaj kedvelőjének nyújt valamit. S midőn végül a párok egybekelnek, Grassalkovicsék megnyugosznak, az öreg lázadó kurucz kegyelmet nyer, a királynőnek a kívánt segítyt megszavazzák s a «*moriamur pro rege nostro*» is felhangzik: a színpadi hatás el nem maradhat.

Paldgyi Lajos.

EGY CSÚNYA LEÁNY ÁLMAIBÓL.

Elbeszélés. — Irta Krúdy Gyula.

I.

A Fehérvári-úton két lovag poroszkal Buda felé. Nyári alkonyat van, a budai tornyokat arannyal hinti be, a búcsúzó nap és a tornyok, midőn fejük már aranyos lett az alkonyatban, alakjuk többi részét sötét bíborba borítják. A nap a hegyek felett úgy vörzik, mint egy megölt óriás. A hegyek ormáról lepatakzik vére a Duna felé.

A lovagok az aranyfejú tornyokat nézik és a tornyok közül kiszemelnek egyet, a hol az éjszakát óhajják tölteni. Persze a legszebb és legnagyobb tornyot választották.

— Ott tán maga a király lakik — mondja az idősebb lovag, a kinek hosszú szürke szakállja és szürke arca volt. Az öltönye is szürke volt. Mintha finom hamu szítálta volna be tetőtől-talpig a lovagot. A másik lovag ez ó-ember mellett fiatalabbnak látszott, bár a hamuszürke szín elrejtte őt is. Am a szeme fekete volt és benne szenvedélyek ragyogtak. Sastoll volt a süvege mellett és törökrendű volt a derekára kötve, mint a fiatal leventék viselték három-négyszáz esztendő előtt.

Most megszólalt a fiatalabb lovag:

— Én azt mondanám, Miklós bátyám, hogy hagyjuk a pihenést akkorára, a midőn már

dolgunkat elvégeztük. Otthon, Muraközben pihenhetünk majd eleget...

Az öreg lovag, a ki Miklósnak nevezett társa, csendesen csóválta a fejét.

— Ti mindig csak elsietetek a dolgokat, heves fiatal emberek. Mintha bizony elvinné előled valaki Csákfia Erzsébetét?

— Már hogyné vinné el, — heveskedett a fiatalabb lovag. — Három kéréje is volt mostanában egyszerre. Meg aztán otthon az öreg Futka is megálmodta, hogy varjúk és sasok harcoltak a muraközi vár felett. Bizonyos, hogy ez az álom veszedelmet jelent. Még az éjjel nyergembe emelem Erzsébetet, aztán megvédelmezem az egész világtól.

— A világtól igen, — dörmögte az öreg — de a királytól nem. A király kolostorba csukta, azokat a leányokat, a kik elszöknék a szülei háztól.

— Csákfia kedves embere a királynak — ellenkezett a fiatalabb lovag.

— De nem kedves embered neked. Haragjában tán még a leányát is feláldozza, hogy megbosszulja magát.

A fiatalabb vitéz lehajtotta a fejét. Hosszasan gondolkodott, majd csendesen mormogta:

— Akkor... akkor átmegyek a Murán. Török lesznek.

Miklós lovag haragosan zörrentette meg a fegyvereit, mintha egy csomó rozsdás kulcs csörögne a derekán.

— Arról majd még beszélünk. Most pedig igyekezzünk, mert még a váron kívül lep meg az éjszaka.

Megsarkantyúzták szürkeiket — a lovak is szürkék voltak — és az alkonyatba merült Buda felé nyomultak.

II.

Ugyanezen időben Budán, a várhegy aljában egy modern palotában, a mely régi váracsot ábrázolt, a kényelmes erkélyen, szalmaszékben hátradőlve regényt olvasott egy kisasszony. A regényben középkori lovagok harcoltak szerelmükért és öreg szerzetesek segítettek frigyükhöz a menekülő párokat, öreg várurak tomboltak bösz haraggal és a csendes zárdákból az apácák esti zsolozsmája hallatszott. Talán nem is a világ legnagyobb írója írta a regényt, a melyet e csendes estén a budai kisasszony olvasott, mindenesetre ez óra kedvezett az írónak és a kisasszony térdére eresztve könyvét, félig behuntya a szemét és a lovagokat látta jönni a fehérvári-úton. Igen, ugyanazok voltak ők, a kik a Szentföldön a pogánnyal verekedtek; ők ölik meg a gonosz Detriket és a királyok egyebet sem tesznek, mint azon gondolkodnak, hogyan tüntessék ki e szerény és visszahúzódó férfiakat.

A kisasszony fenn az erkélyen, azon kisasszonyok közül való volt, a kik zsenge gyermekkoruktól várják a lovagok megjelenését. Némely nőket arra rendelt a természet, hogy csak epedjenek, mindig epedjenek, a nélkül, hogy vágyaikat valaha elérhették. A mi kisasszonyunk tanítónő volt és szegényke a végzetlőn anyai tudományt kapott, hogy podgyaszába nem fért el többé semmi: csinos hangoska vagy beszédes szempár... A háztartási számtan és a politikai földirat nem engedte érvényesülni még azt a bajuszkat sem, a mely talán más nőnek az ajka fölött kedves, kíváncsi és érdekes lett volna. A bajusz ez alkalommal nem tudott kitenni magát és viselőjének sok bánatot okozott. A háta mögött «örmesterek» hívták a budai kisasszonyt, pedig szelíd volt és jó volt.

Az alkony szürke fátyla alatt halkan közeledtek a szürke lovagok a várhegy alatt. Néha csudálkozó pillantást vetettek a háromemeletes házakra.

— Minek a királynak ez a sok palota? — kérdezték halkan.

Miklós lovag, a ki fiatalabb korában testőr volt Budán, a vállalt vonagatta.

— Öcsém, a király nagy úr, annyi palotája van neki, a hány uja.

De később Miklós lovag is bevallotta, hogy nagyot változott a város, a mióta utóljára benne volt, még az emberek is másféle gúnnyal hordanak...

— Gyerünk, gyerünk, — türelmetlenkedett a fiatal lovag. — Nem azért jöttem Budára, hogy a házakat bámuljam. Csákfia az erdélyi

BICZÓ GÉZA.

IV.

A kis tanítónő boldog volt, nagyon boldog volt.

Másnap, midőn az iskolába indult, magában arra gondolt, hogy vajon hány századnak kell elmúlni addig, a míg újra olyan boldog lesz, mint az elmúlt éjszaka?

BICZÓ GÉZA.

1853—1907.

Biczó Géza, a kinek halála nagyon sokfelé keltett általános részvétet, egyike volt azoknak a sajnáltni való sorsú magyar tehetségeknek, a kik nagy tehetséggel, fenkölt célokra készülve indulnak neki az életnek, de a pályakezdés nehézségei, a kedvezőtlen életviszonyok, a közönség köréből jövő kellő visszhang hiánya időnként megfőrtik energiájukat, elkedvetlenítik munkakedvüket s megbénítják ambíziójukat. Különösen a magyar művészet történetében vannak sokan az ilyen megroppant karrierre, a melyek láttára méltán elmondhatjuk, hogy művészetünk története a megvalósulatlan ígéretek története.

Biczó Géza Nagykőrösön indult pályájának. Elvégezte a budapesti mintarajziskolát s Halason lett rajztanár. Már ekkor nagy feltűnést keltett kiváló tehetsége, különösen szokatlan rajzbeli tehetsége. Abban az időben volt legnagyobb divata a népeleti genrékének, egész sora a fiatal festőknek vetette magát erre a térre. Roskovics, Margitay, Skutezky, az idősebb Vastagh, Aggházy, Stetka és sokan mások voltak e festő-nemzedék főemberei s úgyszólván első fellépésével hozzájuk sorakozott Biczó is. «Ujonez», «Csizmadia-műhely», «Alkú», «Májszer» című festményei, melyeket még halasi tanár korában festett, nagy sikerrel szóltatták meg annak a generációnak az izlését, a mely gondos rajzot, élénk, beszédesebb cselekvényt és biztos kompozíciót kívánt meg első sorban a genrék festőjétől. Az első sikere azonban nem kapatták el Biczót, érezte, hogy még sokat kell tanulnia s azért külföldre ment, előbb a müncheni akadémiába, a honnan az ő nemzedékéből való magyar művészek jebbarésze kikerült, aztán Párisba. Segítette ebben a halasi református egyházközség is, — akkoriban nem volt ugyan még annyi állami és más ösztöndíj, mint ma, de a társadalomban szinte divat volt a fiatal művész-tehetségek felföldözése és felkarolása. Biczó sokat tanult külföldön, de mind kevesebb alkama nyílt tehetségét érvényesíteni.

A legtöbb ily alkalmat a «*Vasárnapi Ujság*» nyújtotta neki; lapunknak állandó munkatársa lett s rajzai csakhamar ismertté tették nevét, mint igen jó illusztrátorét. Főleg alapos rajzbeli tudásának vette itt hasznát; rajzolt genrékéket, aktuális illusztrációkat, tömördek arcképet, — egy ideig alig van a «*Vasárnapi Ujság*»-nak olyan száma, melyben legalább egy-egy rajza ne szerepelne. Az illusztráló művészet akkor még inkább parlagon hevert, mint ma; Biczó valósággal űrt töltött be ebbeli munkásságával s kivívta a maga tisztas helyét a magyar illusztráció haladásában.

Csakhamar azonban úgy érezte, hogy nagyobb dolgokra van hivatva, mintsem hogy hírlap-illusztrációkkal forgácsolja el tehetségét. Nagyobb kompozíciókat tervezett, de e mellett megélhetéséről is gondoskodnia kellett. Elment tehát szülővárosába rajztanárnak, majd nem sokára a budapesti VII. kerületi főgimnáziumhoz került. A kenyeret megtalálta, de közben elvesztette művészi alkotó kedvét. A művészet nem tűr mellékfoglalkozást s ő kénytelen volt feláldozni az utóbbinak az előbbit. Egy ideig még lógott benne a munkakedv, sokat dolgozott, még többet tervezett, de lassankint elenyedett s neve mind jobban letűnt a szereplő művészek sorából. Utóbb már szinte feledésbe is merült, mert éveken át nem találkozott vele a közönség sem műkiállításon, sem egyebütt. Teljesen tanári hivatásának élt, melyet példás lelkiismeretességgel töltött be. Mintegy három évvel előtti súlyos beteg lett, azóta lassú haldoklás volt az élete.

Kézdi Kovács László: Nyirkos idő.

FÖLDMÍVELÉS ÉS KATONASÁG.

Olaszország olyan újítást léptetett életbe, a mely a földmívelés és katonaság közötti viszonyt gyökereiben megváltoztatja, sőt e kettőt valóssággal összeköti egymással.

Olaszországban eddig talán még mostohább viszonyok uralkodtak agrárpolitikai szempontból, mint Európa bármely más államában, mert hiszen Itália földmívelése, a mint ismeretes, nagyon szegény és itt különösen megéreztek eddig azt, hogy az ország gazdasági életére nézve milyen mérhetetlen nagy veszteség az a téltelenségben tespedő nagy embertömeg, a melyet a katonaság von el rendszeresen az aktív munkától.

Most arról van szó, hogy Olaszországban a katonaságot egyenesen kioktatják a földmívelésre. Munkába fogják. Iskoláztatják. Tanítják. És pedig éppen a földmívelésre, a gazdasági munkára, mert Olaszország felismerte a földmívelésnek az országra nézve vitális fontosságát. Bár eddig Itáliában a földmívelést jóformán elhanyagolták, most újabban esőndben, de hathatósan működve, a lakosság különböző rétegeiben nagy mozgalom indult meg fejlesztése érdekében. Ennek a mozgalom-

Nyilassy Sándor: Vasárnap.

Neogrady Antal: Érik a paradicsom.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TELI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

nak. — a melynek élén az *asztai-herceg* áll — eredménye azután az is, hogy a katonaság számára gazdasági iskolákat állítanak föl, a hol a közép soraiból kikérült legénységet úgy elméleti, mint gyakorlati szempontokból kioktatják kiváló szaktudósok.

Az olasz katonaság sohasem volt világhírű erényeiről, de most, a *katonai gazdasági iskolák* életbejuttatása után, egyik legelső helyre jutott az esetleges összehasonlításoknál, mert itt a katonai erények pótlásául olyan nagy fontosságú ismereteket sajátítanak el, a melynek hatása beláthatatlan és a melynek hasznát maga az ország fogja először megérezni, gazdasági fellendülésében.

A *«Scuola agraria militare»*, a katonai gazdasági iskola, egyébként Torinóban és Rómában már meg is kezdte működését. Az iskolának külön mezőgazdasági, gyümölcs-termelési és vetemény-kertészeti ágai vannak és élükön *Jemina* és *Chiet-Ganacchio*, két kiváló gazdasági tudós áll. Rajtuk és a polgári foglalkozású tanárokon kívül egynéhány szakképzett katonatiszt is be van osztva ezekbe az iskolákba, a kik így, mind együttesen vezetik az olasz katonaság részére felállított gazdasági intézeteket. Aránylag a gazdasági munkák szakosztályának van a legtöbb hallgatója, a hol a föld alkotó anyagát, köztársereit, humusz-

alakulásait tanítják, népies geológiai alapon. Továbbá az egyszerű gazdasági eszközöket, valamint a modern gépeket, szóró-vető gépeket, boronák és aratógépek berendezését és működését is tanítják itt, úgy elméleti, mint gyakorlati alapon.

Az iskolának néhány hold föld is áll rendelkezésükre, a melyet azután az itt kioktatott katonák művelnek meg teljesen. Vetnek, aratnak, csépelnek. Gyümölcsfákat oltanak, nemesítenek.

A katonai gazdasági iskolával kettős hasznót ér el az állam, mert az ott szerzett ismereteket a kiszabadult legénység további élete folyásában bőven értékesítheti úgy a maga, mint pedig az állam hasznára.

Az a mozgalom, a mely a katonai iskolákat is fölállította, azt a célt tűzte ki magának, hogy rendszeres földmívelést honosít meg Itália minden részében és főleg a Campagnán, a hol a föld pompás, televényes és még — kihasználatlan. Ez által elérnék a bevétel korlátozását — a mely itt is rendkívül nagy! — és elérnék még azt is, hogy csökkensenek az olasz nép nagy szegénysége. Volna mivel megkeresnie a kenyerét és így talán az Itáliában is rendkívül nagyarányú kivándorlás is csökkenne.

Ezt az egyet bizony eltanulhatnánk az olaszoktól.

Ballu Ignác.

Hegedüs László: Ave Maria.

A HÉTRŐL.

Lukácsy Sándor. Néhány esztendő óta az *Othón*-kör palotájának az irodájában egy huszárosan kicsapott fehér bajszos, magas, szikár úr üldögélt rettenetesen hosszú szárú pipával a szájában. Igen csöndes mestersége volt — ő volt a klub intézője — könyveket vezetett, utalványokat állított és rubrikákat töltött ki: de azért a szobája mindig harsogott a hangosságtól. Nem, mintha veszedett volna a jó Lukácsy bácsi — talán epéje se volt neki — csak nagyot hallott és nyilván az volt a meggyőződése, hogy mindenkinek megvan ez a fogyatkozása. Harsányan kellett hozzá szólni és ő is kiabálva válaszolt. Ez a Lukácsy bácsi — a ki most már örökre eltávozott tőlünk — nevezetes, sőt igen nagy szinpadai sikerekkel tette annak idején a nevét országszerte ismertté. Évtizedek egész sora múlt már el azóta, hogy az első darabja, a *Zsidó honvéd* megszerezte számára az első diadalt, de a Lukácsy Sándor első sikere nem maradt egyetlennek. Hogy többet ne említsünk, ő írta a *Vereshajut*, a *Közbe Jutók*-t, a *Titkos csók*-ot, volt esztendő, mikor három-négy darabban is gyarapította a fejlődő magyar népszínműirodalmat és derűs, naiv, értelmes képzelete egész sereg kedves és népszerű művészi alakításnak adott matériát. A színészkedésen kezdte, a rendezőségen folytatta, — ő volt a megnyíló budapesti Népszínház egyik rendezője, — legjelentősebb munkásságát mint szinpadai író produkálta. Nem volt nagy drámaíró, olyan tehetség, a melyik utat tör és új irányt mutat, de dolgozott annyit és voltak olyan sikerei, a mennyi gazdagabb országban elég arra, hogy a dícsőségen kívül az élet gondtalan nyugalalmát és a jólét kényelmét megszerezze az írónak. Lukácsy Sándor, mire megöregedett, az élettől ennyit nem kapott. Nem jutott neki más, mint egy szerény, de nyugodt és békességes kis hivatal, a melybe íróársainak szeretete ültette. De ő beírta vele, sőt szemmel láthatólag boldog volt benne. A mi dolga volt, igen szívesen, ragyogó kötelességérzettel végezte, örült neki, hogy ott van, a hol van, kollégák között, a kik szeretettel és tisztelettel bánnak vele. Örült, ha egyiknek-másiknak sikere volt: a maga egykori sikereit soha egy szóval se emlegette. Hetvenkét esztendő volt, mikor meghalt és az alkotásai között van egy pár, a melyet még élőknek hagytott maga után.

Családi gyűlés. Egy sajtósági és szokatlan gyűlés híret olvastuk a héten az újságokban. Egy régi, előkelő, és kiterjedt ősnemes magyar familia harmadfél száz tagja gyűlt össze, hogy

a találkozás melegében egymáshoz való atyafiságos szeretetüket megerősítsék. Ebből a gyűlekezettől a pusztá híradás nyomtatott sorain keresztül is egy nagy és vonzó erkölcsi erő heve sugárzik a lelkekre. Az ember azt kívánná:

Spányik Kornél: Ave Maria.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TELI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

vajha minél sűrűbben olvasna hasonlóról, vajha általános szokássá lenne az ilyen összejövetel, a milyennel most a nemes és kiváló *Pongrácz* nemzetség a maga egymáshoz való szeretetét és összetartozását dokumentálta. Szinte minden régi familiának vannak kiválóbb, jelesebb tagjai, a kik fényt és díszt adnak a nevüknek. Okos dolog, mert fölemeli a lelket, aczélozza az akaratot és ösztönözi az ambíciót, ha ugyanennek a névnek a viselői időnként odagyülekeznek e kiváló férfiak köré és egy nagy közvetlenség kapcsán támadhat föl bennük a vágy, hogy hozzájuk hasonlóak legyenek. Viszont minden nagyobb nemzetségnek vannak olyan tagjai is, a kikkel mostohán bánt az élet, a kik keservesen küzdenek és a kik rá vannak szorulva a támogató kézre, hogy össze ne rokadjanak. Ezekre is áldás lenne az ilyen szokás, mert a mint erősebb lesz a családi érzés, az atyafiságos szeretet és összetartás: a tehetős nem fogja ridegen nézni a tehetetlen vergődését, a kinek Isten módot adott, megfogja a kezét annak, a ki rászorult, hogy föl-emeltessék. Ridegebb, keményebb lett az élet, egyre kegyetlenebb a harc, a melybe sorsunk valamennyiünket belékényszerít, temérdek becses közösséget sarkában ráz meg e harc vihára: igazán kapunk kell minden példán, a mely e közösségek ápolására és megvédésére tud bennünket tanítani.

Új import. Egy német élelmező, a müncheni *Simplicissimus* főmunkatársa, Roda-Roda ezen a héten igen búsán fizető közönség előtt fölolvastatott Budapestben. Eszünkbe se jut, hogy ez alkalommal Roda Roda úrnak az irodalmi jelentőségét méltassuk. Azt minden esetre valószínűnek kell tartanunk, hogy ő maga se számítja magát az eleven világirodal-

Mintáta: Rigele Alajos. Állította: Dr. Komlóssy Ferenc poszonyi prépost.

ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET SZOBRA A POZSONYI PRÉPOSTI LAKBAN.

lom óriásai közé. De bizonyára nem számítható ezek közé Hugues le Roux sem, a ki tavaly szintén egy irodalmi est ünnepével ajándékozta meg a magyar főváros közönségét. Mint a kettő igen ügyes, elmés, érdekes író, a milyen a mi iróink között is akad legalább tíz-tizenkettő. De éppen, mert így van dolog: föl kell tennünk a kérdést, mi az oka annak, hogy legújabb szemmel láthatólag lendületet vesz az idegen írók személyes — és jól megfizetett — szereplése a budapesti közönség előtt? Tavaly a francia írók kívül szerencsénk volt egy norvég esztetikushoz és egy német kulturhistorikushoz, a kik mind olyan dolgokat adtak elő, a melyeket és a milyeneket magyar íróktól, magyar esztetikusként és magyar kulturhistorikusként is megkaphattunk volna. Hasonló minőségben, csak éppen magyarul és olcsóbban. Minden importnak csak akkor van értelme és jogosága, ha azt, vagy olyat ad a közönségnek, a mi vagy a milyen a magunkból nem telik. De vajjon csakugyan az-e a helyzet, hogy mi rá vagyunk utalva a Roda-Roda vagy az Albrecht Müller-féle fölolvadások importjára? Annyira foglalkoztatja-e a magyar írókat, tudósokat a közönség érdeklődése, hogy az olyan dúsán honorált vállalkozásokra, a hogyan ezeket az érdemes külföldieket itt megfizetik, itt hon nem akad méltó ember? Ezt bizonyára azok se mondhatják, a kik Roda-Rodát és társait ide invitálják. Akkor tehát miféle erkölcsi vagy művészi jogosága van ezeknek az idegen előadásoknak? Miért kell demonstrálni azt a fájdalmas és keserű igazságot, hogy a budapesti közönség, a mely közömbösen halad el a magyar kultúra elsőrangú jelenségei mellett is, frakkban rohan hódolni a másodrangúnak is, ha ez idegen? Ezt itthon úgyis tudjuk. És minek elhiteni Roda-Roda úrral, hogy ő, ha ott hon nem áll is az első sorban, még mindig van akkora író, a milyen minálunk nincsen? Neki bizonyára megért ez a tévedés annyit, a mennyit mi fizetünk érte: de megéri-e nekünk?

Kávéházak. A budapesti kávépartársulat a héten kérvényt adott be a főváros tanácsa-

hoz: utasítsa a kerületi előjáróságot, hogy ne adjon nyakra-főre engedelmet kávéházak nyitására. Bizonyára nincs ember Budapesten, a ki pörbe szállna a kávéházak azzal az állításával, hogy ebben a városban sok a kávéház. Csakugyan sok. Annyi, hogy az idegen nem tudja megérteni: miképen tud boldogulni, vagy csak megélni is ez a rengeteg sok kávéház. A valóság azonban az, hogy mégis csak megélnék, sőt minduntalan akad ember, a kinek az a meggyőződése, hogy egyfelől is megélnék. A kávéipartestület most beadott kérvénye nem bizonyítja az ilyen föltevésnek a megokolatlanságát. Mert az csak természetes, hogy minden kávé, a kinek már van kávéháza, fölleslegesnek véli, hogy annak is legyen, a kinek még nincsen. Patika kevesebb van Budapesten, mint kávéház, de azért ha megszavaztatnák a gyógyszerért tulajdonosokat, kétségtelenül egyhangulag arra szavaznának, hogy a mennyi van, éppen elegendő. Viszont, a mi a kávéházakat illeti, való, hogy az egyiknek a küszöbéről a másikat a küszöbére lép az ember. Hogy mégse buknak rákásra, annak a mi helyi viszonyaink adják a magyarázatát. Tudva, hogy a kávéház Budapesten nem pusztán kávézó, hanem egyben olvasóterem, iroda, klub, melegező szoba, szerkesztőség, zsűrtanya, napközi otthon és hangversenyterem. Ilyenné és ennyivé pedig elsősorban a szegénység fejlesztette. Ma már a kávéház se olcsó Budapesten, de még mindig sokkal olcsóbb, mint az otthon. Budapesten az emberek kis lakásokban laknak és mennél kisebbé teszi a lakásokat a horribilis házár, annál több kávéháza van szűkség a házi tűzhely szűk voltának a megpótlására. A kávéház minálunk a lakásnégyzet nyomorúságának egyik levezető csatornája. Tízezerszára el ebben a drága városban az olyan ember, a kinek a kávéház az egyetlen fogadószobája. És ugyancsak ezerszára az olyan család, a melynek a tél hidege ellen a kávéház a menedékhelye. Az izzadva kávéjuk árán ezek felnapulnak, fűtést és világítást vásárolnak maguknak. A viszonyok Budapesten határozottan egy lappangó, de jelentős emberbaráti karaktert adnak a kávéházaknak és éppen azért, mert a kávéházak megélhetésének nagy részben a szegénység a tápláló forrása, sajnos, nincs okunk tartani tőle, hogy nem lesz miből fontartaniuk maguknak. Mert szegénység, az van Budapesten, több is a kelleténél.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta PEKÁR GYULA.

Mihály börtönébe vánszorgott s ágyára dőlt. Forgott vele a világ, a hogy szeimeit lehúnyta. Még mardosták a rémek agyát egy darabig, aztán nem tudott gondolkodni többé. Halott-mély álomba merült.

Meddig alhatott így? A hogy zürzavaros álma után ébredt, sehogyse tudta többé, tegnap van-e még, vagy már ma? Kábán nézett szét

ezellájában. Nézte a falakat, a börtönablakot, megtapogatta magát, — végül a kezében szorongatott aranylánczon akadt meg a szeme. Előtte a padlón ott hevert a gyűrött levél... Ekkor szívébe nyilallott a való, — agyára zúdult ismét minden. Felordított s kétkedve fogva hörgő mellett, hosszú percekig vívódott magával. Összetörtén ocsúdott a rohaból. «Nyugalom, nyugalom», ismételtette. Megdőbbsent, úgy érezte, az esztét veszti.

— Mi lesz velem? Uram, ments meg a gonosztól!

Végigsimította a homlokát.

— Örültél! Miről is van szó voltaképp? Ez a gaz levél... nevétséges, hisz tudom, hogy hazugság elejétől végig!

Csodálkozva pillantott fel. Oly egyszerűnek tűnt fel előtte a dolog.

— Hogy is indúlhattam fel úgy rajta? És hogy is kétkedhettem csak egy percre is hű Margitomban?

Mint a ki halálos veszedelemből szabadult, nagyot lélegzett.

— Hál' Istennek, csak gonosz képzelődés volt az egész!

Máris az öröm és bizalom balzsama szállt fel bensejében.

— Ez az ocsmány kis papiros tudott ilyen tánczot jártni velem? Hahaha... Igazán szégyellem!

Hitetlenkedve csóválta a fejét. De bolond is az ember, ha így megvadul! Még közelebb lépett a földön heverő levélhez. Egyszerre dühödten taposott rá.

— Nyomorult!

Tépődött, piszkolódott sarka alatt a papír.

— No, most legalább még ha akarnám se tudnának többet elolvasni!

Az ablakrácsan át Ahmed szölt le hozzá:

— Hogy vagy, uram, — kijősz-e már?

— Megyek!

De nem ment. Tanácstalanul állt továbbra is az írás felett. Csak arra várt, hogy Ahmed elmenjen az ablaktól, ekkor óvatosan térdelt le a levél foszlányai mellé. Kíváncsian kezdte egymáshoz illegetni a darabokat. Keserves nagy munkával végre sikerült is összerakni az epistolát.

— Hát ezt ugyan minek csináltam?

Kísérténi kezdte az Anonymus újra.

— Elolvassam még egyszer? Eh, bátran elolvashatom, hisz úgyis tudom, hogy hazugság az egész. Hadd mulattasson a lator fecsegése...

Mint a kire pusztá szórakozás vár, indulatos jókedvvel látott neki a levél olvasásának. Mosolygott a hosszas tituluson, nevetett a körmönfont bevezetésen s mikor az aljas vádhoz ért, pláne kacagni kezdett:

— Gazember!

Kaczagott Mihály torkaszakadtából. És csak egyre nőtt, egyre hangosabb lett a veszedelmes jókedve, a hogy a sorok közt előbbre haladt. Mire a levél végére ért, már görcsössé vált ez a rettentő kacaj:

— Hazudsz, hazudsz!

Elfúlva ismételtette ezt sokszor. Egyszerre aztán üvöltő jajkiáltásra fordult a félelmetes nevetés:

— Nem hazudik, igaz! És nincs nekem Margitom többé!

Felemelt ököllel szaladt neki a falnak.

— Hiába akarnám menteni: az aranyzív nincs többet a nyakában, — igaz, igaz! Elvetétek tőlem Margitomat, de ki vette el? Hol az az ember, hogy a belét taposnám ki, — hol az a lator?

Véres homlokkal tántorodott vissza az ágyára.

De hiába takarta el az arcát, könyörtelenül üldözte a rettentő kép: hűtelen feleségét látta annak az ismeretlen férfinak a karjai közt. Ki ez az ember?!... Hogy ölelkeznek!...

— Parázna személy... az én feleségem!

Csak annyit érzett még, hogy siketítő robajjal dül össze hitének, boldogságának egész épülete.

*

Álmatlan, lázas éjek, — a jó Ahmed virasztott mellette.

— Rosz hír, — meghalt valakid, ugye uram?

Tholdalagi nehezen eszmélt:

— Igen, elvesztettem valakit. Meghalt! — tette hozzá keserű jajszóval, — meghalt!

Aztán újra behúnyta a szemét s örvényben ragadtattak tova ismét gondolatai. A boldog múltnak ezer képét vetette fel ez örvény, s most mind e drága emlékektől búcsúzni kellett. Beszennyeztek azok örökre! Az ő Margitja, az ő fiának az anyja tántorodott meg!... Lehet-e még ezután hinni, remélni vagy szeretni e földön? Nem, nincsen többet semmi szent idelent, nincsen többet Isten se odafent az égen! Sívár a világ köröskörül...

— Meghalt, — ismételtette Mihály, — s nekem el kell temetnem őt.

Ám hiába erősködött, — nehéz volt az elszakadás. Gyökerestől kellett kitepni azt a szép szerelmet, egyenkint kellett elszakítani azt a millió szálát, a melyek Margitjához fűzték s a melyeket boldog emlékek bogoztak erőkre. Olykor kételyek fogták el s megállt a rombolás munkájában: lehetséges-e mindez?... Utolsó gyöngéd levelei jutottak eszébe: lehetséges-e, hogy ennyire képmutató legyen az asszonyi ármány? De mindannyiszor az Anonymus betűi gyúltak ki szemei előtt s kérelhetetlenül tört ki:

— Hazugság minden szava! Hazudja szerel-mét, hazudja még a sarezomért való sok fáradozását is!

S mentől tovább gondolkodott, annál természetesebbnek tűnt fel neki a magyarázat:

— Persze, azzal a latorral paráználkodott, azért nem ért rá a váltásádjijammal vesződni. Én bolond ember, hisz most látom csak: nem is akar ő engem innen szabadítani! Csak az útjukban volnék. Értém már; itt akar ő hagyni engem örökös tártarabságban...

Ilyenkor öklöbe szorította kezei. Tehetetlenül hadonászott velük az éjben.

— De nem addig van az, haza fogok én jutni, haza, hogy a haragos Jehova akarataból törvényt tartsak a lator felett! És hogy méltatlan anyjától a fiamat mentsem...

Achmed nem értette, de részvétellel nézte a rab vívódását.

— Allah könyörüljön rajtad, uram! Mit haborzsz úgy?

Mélyszéges fájdalommal felelt Mihály:

— Temetek, Achmed, — halottat temetek!

*

Éj és nap zagyván folytak össze a háborodott ember elméjében. Öldöklően hatott a méreg; sokat gyötörődött Mihály, a míg fájdalmát valamennyire kiöröklhette magában.

— No, vigasztalódol-e már? — kérdezte egy reggelen Achmed.

— Eltemettem őt, — felelt komoran Tholdalagi.

Nagyon megviselte a vihar, annyi kin után odajutott már, hogy szenvedni se tudott többé. Arzának vonásai zord érzéketlenségbe keményedtek bele. Közönyösen ballagott ki az öreg kertész után a kertbe.

— Allah virágai illatozzanak neked! Itt majd felüdülsz.

Mihály bágyadtan nézett szét a pompázó éjben. Élet és öröm lüktetett mindenfelé s mégis oly vigasztalanul sívárnak tetszett körülötte a világ. Halott emlékek közt élőhalott ő maga is... Soká üldögélt ott a napon s elgondolkodott. Jöttek a rémek csakhamar, kísértették, ostromolták újra, de a vihar végső hullámai voltak már ezek, melyek nem rázkódtattak többé. Kiállta őket s aztán üres szemmel bámult élete szemhatárára, melyen egyre megszébb sodortattak tőle boldog múltjának a képei. Perczről-perczre érezte, mint távolodik a Margit alakja, mint halaványul el a messze-ségben. Egyszer utolszor még feljajdult: hátha tartóztatná? De nyomban rá méltatlankodva lázadt a haragja. Hisz nem egyedül van ott a távolban Margit, czinkos lator karjai ragadják őt tova... Hogy ölelkeznek, hogy nevetik a tehetetlen rabot!

Indulatosan riadt. A visszatérő életerő hevél kiáltott fel:

— S még én tartóztassam? Boszú kell nekem, de hogy, miképen?

Keresően tekintett fel onnan a szökökút mellől. Szeme a hercegnő emeleti ablakára tévedt. — Zareyma, — mormogta önkénytelenül.

Meglepődött. Az Anonymus levele óta, mintha csak egészen kimaradt volna elméjéből, egyetlen egyszer se gondolt ő a hercegnőre. Most azonban annál jobban eszébe jutott minden.

— Én is hűtelen voltam, — töprengett, — ám ha megtántorodtam, bizonyára csak azért történt, mert Margit már előbb hűtlen lett én hozzám. Ha az aranyszívecské a nyakában marad, sohse eshetem én ebbe a kísértésbe... Én bolond, és micsoda szemrehányásokat tettem magamnak, gondolatban hogy kérleltem azt a hűtelen asszonyt s leveleinek vétele után mily készségesen tértem vissza hozzá! Hogy átkoztam Zareymát, és ugyan miért? Azért, mert szeret?

Ismét az emeleti ablakra pillantott.

— Vajjon szeret-e még?

Környékezni kezdte a varázslat újra. A hogy ott elgondolkodott, érezte: új sarjazzással nőnek nagyra benne a holdas éj emlékei. Látta ismét Zareymát, a mint a börtönablak elé a fűbe dől, látta, mosolyogva mint incselkedik véle a vasrácsan át... Akkor, az Anonymus levele előtt, hogy félt még e kísértő képektől! Most már nem védekezett többé. Vállalt vont.

— Nagyon magamban vagyok ezen a földön! Nyugtalanul sötét tovább. A hűtelen asszonyra gondolt, s ez daczczal, boszúsággal ingerelte kedvét.

— Miért ne? Csak azért is!...

Az úton Hasszán került elejébe.

— No, egészséges vagy-e már, mirza? Még egyszer kérdelek: mégy-e vissza a Zsidó Várba?

— Maradok, — felelt Tholdalagi határozottan.

*

Este lett ismét. Hasszán rácsukta a rabra börtöne ajtaját, de Mihály szemére sehogyse jött álom. Ablaka vasrácsához állt s nagy bánasan úgy bámult ki a sötétbe. Teltek az órák. Hallott ő sürgést-forgást a palota főkapuja felől, de nem igen ügyelt rá, s csak továbbra is borongó képzelődéseibe merült. Mi lesz vele? — töprengett, — hogy jut haza, ki nyújtand mentő kezét a szabadulásához?

E perczben valami suhanásra eszmélt, — fátyolos alak libbent ablaka elé a fűbe s a vasrácsan át puha kéz illette a karját. Azt hitte,

álmodik, de valóság volt; a Zareyma hangja sügta az éjben:

— Itt vagyok, nem bírtam ki tovább Gurzufban... Korábban jöttem haza, csak hogy téged láthassalak...

— Zareyma!

— Egy szóért jövők, — szeretsz-e?

Mihálynak tüzet fogott a vére. A börtön-rácsan át mámorosan ölelte át a hercegnőt.

— Szeretlek!

XXVIII.

Ezeregyéjszaka.

Viharban ragadta magával Tholdalagit új szenvedélye. Immár önvád nem tartóztatta, indulatát a dacz csak sarkallta, — vakon vehette magát a bűbáj karjaiba. Izgalmas napok jöttek, másforma új veszedelmek következtek. Lopott csókok a lugásokban, titkos találkák a kert mélyén, — a palotabeliek sugdosódnak kezdtek már. De mit törődtek ezzel a szerelmekkel? Zareyma elűnta a sok bujósdi és merészet gondolt.

— De úrnóm, — könyörgött Kara Gül, — a veszedelemre gondolj!

— Mindegy. Látni akarom őt, úgy, hogy senki se láthasson minket.

— De hercegnóm, Hasszán neszel már valamit...

— Ma estére elkérdezkedett.

— Tán ép a Nuredinhez megy. Az ő embere!

— Eredj, — türelmetlenkedett Zareyma, — s tedd, a mit mondtam.

Odalent Mihály szivdobogva várta az est beálltát. A munkások elvonultak már, csak az egy fáradt Ahmed ögyelgett a virágágyak körül.

— Térsz-e már nyugovóra, uram?

— Mindjárt, Achmed.

Az öreg bizodalmasan lépett közel hozzá:

— Hasszánra vigyázz, csak annyit mondok...

Nem folytathatta, az érkező Kara Gül vágott a szavába.

— Ide a kulcsot, majd én zárom rá az ajtót a rabra. Kísit még elbeszélgetünk.

Bementek a cellába. Az őrző elvonultáig még égették is a mécesest.

— Most kövess, — sügta ekkor az amazon.

Kara Gül becsukta kívülről a vasajtót. Lábjeggyen indultak meg a tekervényes pincefolyosón. A leány többször aggodalmasan állt meg.

— Nyugtalanokodnál? — kérdezte Mihály.

Az amazon kezében megremegett a méceses. Sápadtan dőlt a nedves falhoz s Tholdalagira meredt.

— Úrnódet félted?

— Inkább tégedet...

— De hát miért?

A leány kűzködve felelt:

— Mit faggatsz... úgyis tudod. Azt féltjük jobban, a kit szeretünk.

Mihály megragadta a kezét, aztán, hogy oly szomorúnak látta, karjaiba zárta a hű teremest.

— Jó Kara Gül, — de hát ily hős leányt hogy gyötörhet balsejtem?

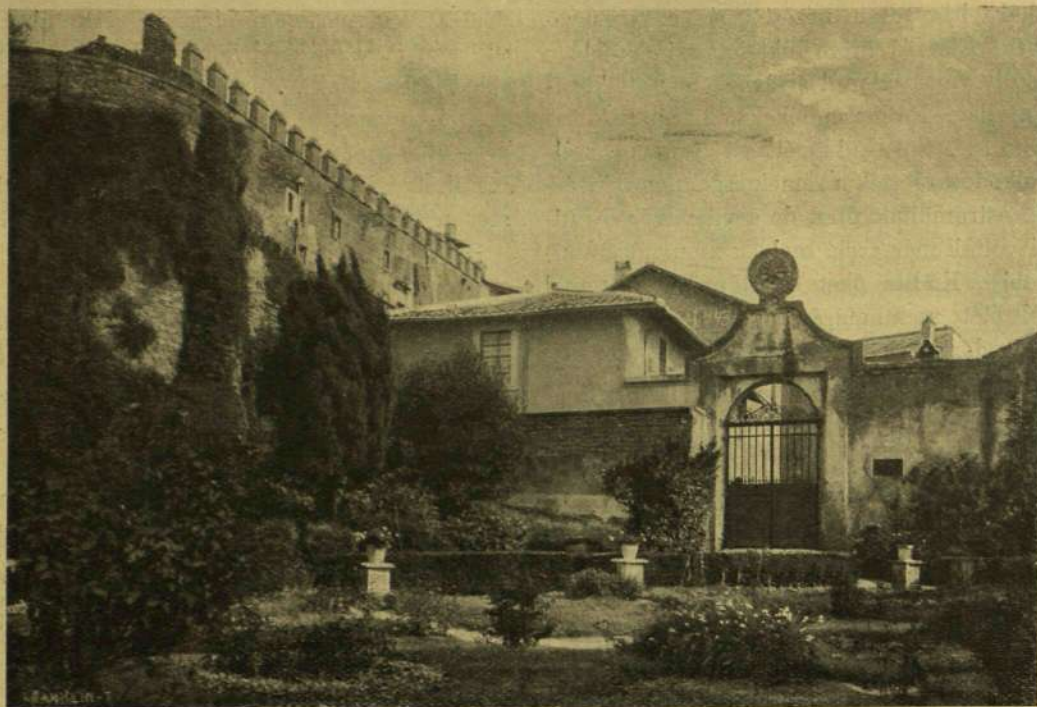
— Eressz... gyávává tett a szerelem!

Viaskodva szabadult volna az ölelő karok közül.

— Mondom, eressz! Ne növelj szenvedésemet, amúgy is eléggé boldogtalan vagyok. Téged szeretlek s hozzája vezetlek... kell-e több?

Tholdalagi mosolyogva engedte el.

— Jó Kara Gül, nagy a tartozásom, mondd, hogy háláljam meg neked?

A KASTÉLY BEJÁRATA A KÖZSÉG FELŐL

Az amazon kiegyenesedett.

— Schogy. Mivel sem tartozol, mert nem szeretsz. De tudd meg: életével is tartozik, a ki szeret.

Tovább haladtak a földalatti folyosón. Csakhamar lépcsőhöz értek s a leány itt kulcsával vasajtót nyitott. Fent lettek volna a palotában, de a veszélyes bolyongás csak most kezdődött istenigazában. Köröskörül a kolmashi amazon testőrök fegyversörgése hallatszott mindenfelől, s Tholdalagiéknak lépten-nyomon meg kellett állaniok a függönyös fülkék útvesztőjében. Kis csigalépcsőn végre az emeleti hárembe jutottak. Kara Gül megkönnyebbülten lélegzett fel:

— Itt volnánk. De éjfél előtt erre még vissza is kell ám menned börtönödbe! . . . Maradj egy percre még a szőnyeg mögött.

Mihály látta, az amazon mint lép előre, s hallotta a folyosón riadó leánytestőrök szavát.

— Én vagyok, — felelt Kara Gül, — lemehettek mindannyian. Ma éjjel én magam virasztok a fenség ajtajánál. Egy-kettő!

Tholdalagi visszatartott lélegzettel hallgató-

A KASTÉLY MELLÉK-BEJÁRATA.

CASTELGANDOLFO RÓMA KÖZELÉBEN, A PÁPÁK EGYKORI NYARALÓHELYE.

zott. Csörrentek a pánczélingek, távolodtak a léptek a főgrádics felé.

— Hamar, — súgta az amazon.

Mihály előbújt a függöny mögül. Csak ép átsuhantak a véges végig persa szőnyegekkel aggatott folyosón. Gyöngyházzal rakott cédrusajtónál álltak, melynek küszöbe előtt egy öreg eunukh feküdt az indus gyékényen.

— Mélyen alszik, — intett Kara Gül, — átlépünk rajta.

Riadt az öreg pillanatra, de akkor már csukódott az ajtó Tholdalagiék mögött. Mihály döbbenve állt meg; mintha titokzatos álomvilágba lépett volna, zsidó érzékekkel nézett szét a keleti illatoktól terhes félhomályban. Kábitotta a rézmungálokban égő füstölők fellege s első percre nem is sejtette a helyes otthon határait. Csak később vehette ki, hogy a tágas terem skatulyaszerű apróbb szobáskákra oszlik. A rácozatos válaszfalak eléggé alacsonyok voltak és sokféle csillogó jószág volt rajtuk: arany- és ezüsthimmel varrt fátyolok, kobzok, tamburinok, brokát övek . . .

— Jer, siessünk.

Jobbra-balra kanyarodva, sebesen haladtak el a szobáskák előtt. Mindenikből más illat

A KASTÉLY LÁTKÉPE.

áradt elő, mindeniknek mélyén más színű méces álmatag fénye derengett. Csupa hívogató rejtelem mindenfelé! A hány fülke, annyi álom, annyi mese az Ezeregyéjszakából . . . Tholdalagi mámorosan dőlt az egyik szagos fából faragott oszlophoz.

Nehéz bíborfüggöny állta itt útjukat a hárem loggiája felé. Résén át erősebb fény áradt elő. — Ott van, — súgta Kara Gül, félrebillentve a szövetet.

Mihályt ébresztette a káprázat. A hercegnő öltözöje előtt állt. Aranynyal volt rakva ennek a rácsa s a kilenczágú lámpás alatt temérdek párna közt ott pihent nyugágyán Zareyma.

Bátortalanul lépett előre a rab. Hová került, micsoda bűvölet nyugózi le? Nagyon kezdte veszíteni hatalmát maga felett. A Zareyma szemeit érezte magán, s egyre feketébbek, egyre világítóbbak lettek előtte e szemek, — nőtt a káprázatuk, olyannyira, hogy egyszerre csak, mintha minden egyéb fény kialudt volna köröskörül, már csak ők ketten világítottak Tholdalagiinak.

A hercegnő mosolygott. Emelkedő kezeiről lassan siklott le könyökére, majd vállára a fátyol újj. Szótlanul tárta ölére s a karjait.

(Folytatása következik.)

KÁPOSZTA-PIACZ A DUNAPARTON.

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpfung Aladár.

Selden fölállott és magatartásán félreismerhetetlen volt a várakozás.

— Ez egyszerűen annyit jelent, hogy nem tudja, hol van, — kiáltott fel.

Lily is fölállott, hirtelen haragra lobbanva. — Ha azért jött, hogy kellemetlen dolgokat mondjon Hatch asszonyról . . .

— Én csak azzal a viszonygyal törődöm, a melyben ön van Hatch asszonnyal.

— Viszonyom Hatch asszonyhoz nincs okom szégyenkezni. Ő segített nekem, hogy megkeressem a kenyeremet, a mikor régi barátaim teljesen belenyugodtak, hogy éhen halok.

— Az éhenhalás nem az egyedüli alternatíva. Tudhatja, hogy mindig megvonulhat Gertynél, a míg megint független lehet.

— Maga olyan jártasságot tanusít ügyeimben, hogy azt hiszem nem tévedek, hogy ezt úgy érti: a míg megkapom a néném örökségét.

— Úgy értem; Gertytől hallottam, — vallotta be Selden, zavar nélkül.

KRUMPLI-SZÜRET.

Lily elmosolyodott.

— Azt hiszem, — mondta, — félszeg helyzetnek azt mondja, ha az ember kívül van azon a világon, melyet mi társaságnak nevezünk; de emlékeznie kell, hogy ebből a szentélyből engem kizártak jóval azelőtt, hogy Hatch asszonyhoz kerültem. A mennyire én láthatom, nagyon keveset határoz, kívül van-e az ember, vagy benne, s emlékszem, hogy maga egyszer azt mondta, hogy csak a belül lévők vesznek az ügyet komolyan.

Nem minden célzat nélkül célzott az emlékezetes bellomonti beszélgetésre s sajátos ideg-remegéssel várta, hogy mi lesz erre a válasz. Selden azonban nem engedte, hogy ez a célzás eltérítse kifizűzött céljától. Csak valamivel több emfázissal mondta:

— Hogy benn van-e az ember, vagy kinn, az lehet jelentéktelen ügy, és nem tartozik ide, csak annyiban, a mennyiben Hatch asszony vágya, hogy bejusson, olyan helyzetbe hozhatja őnt, a melyet én félszegnek mondok.

Akár mennyire mérsékelte is a hangját, minden szava csak erősítette Lily ellenállását. Lily vágyott a személyes rokonszeny, Seldenén visszanyert hatalma valami csekély jele után, s Selden józan, pártatlan magatartása, a vágyára való feleletnek teljes hiánya vak haraggá fordította megsebzett büszkeségét. Az a meggyőződés, hogy Gerty küldte ide, hogy ha bármily bajban tudta volna is, önként nem jött volna segítségére, megerősítette Lily elhatáro-

KÁPOSZTA-SZÁLLÍTÓ DEREGLYÉK.

ŐSZI KÉPEK.

zását, hogy nem bocsátja egy hajszállal sem beljebb bizalmába. Akármily kétségei voltak is helyzete miatt, inkább akart a sötétségben maradni, mintsem hogy Seldennek köszönhesse a világosságot.

— Nem tudom, — mondta, mikor Selden elhallgatott, — miből következteti, hogy olyan a helyzetem, a milyennek leírja, de a mint maga mindig mondta nekem, hogy az olyan nevelés, a milyet én kaptam, csak arra jó, hogy megtanítsa a leányt arra, hogy mindig megkapja, amit kíván. Hát mért ne tenné föl, hogy én ép ezt teszem?

A mosoly, a melylyel ezt a megbeszélést befejezte, olyan volt, mint egy minden bizalmaskodás ellen emelt fal. E mosoly derűsége annyira eltávolította Seldent, hogy szinte azt érezte, hangtávolságon kívül van, mikor ezt felelte:

— Nem emlékszem, hogy valaha azt mondtam, hogy ön valami sikerült példája a nevelés módjának.

Lily kissé elpirult erre a czélzásra, de megacélozta magát egy könnyed nevetéssel.

— Ah, várjon még egy kicsit, hagyjon még egy kis időt, mielőtt végleg ítélt. Hátha még becsületeire válhatok a nevelésemnek.

IX.

— Nézze ezeket a szegélyeket, Bart kisasszony, — mindegyik fordul van fölvarrva.

A tagbaszakadt előmunkásként letette a készülő kalapot az asztalra Lily mellé s odament a mellé levő leányhoz.

Huszan voltak a munkateremben, hervadt arcúak az összekuszált hajuk alatt odahajolt az érdes északi világításban szerszámjaik fölé. Az arcuk hamuszínű volt, inkább a meleg levegő és az őrült munka egészségtelenségétől, mint a szűkölködés látható jeleitől. Egy divatos kalapüzletben voltak alkalmazva, elég jó fizetést kaptak s elég jól öltöztek, de a legáltalabban köztük ép oly sápadt volt, mint az öregek.

Az egész munkateremben csak egy arc volt, a melynek bőre alatt láthatóan játszott a vér és ez most égett az ingerültségtől, mikor Bart kisasszony az előmunkásként kritikájának ele alatt elkezdte lefejtetni a szegélyeket a kalapról.

Gerty reménykedő szelleme előtt megoldásnak tetszett, hogy eszébe jutott, mily szépen tud Lily kalapot díszíteni. Fialat úri hölgyek példái lebegtek Gerty szeme előtt, a kik virágzó kalapüzletre tettek szert előkelő pártfogás révén s a kik „alkotásaiknak meg tudják adni azt a meghatározhatatlan simát, a melyet a hivatásszerű divatárúsnó sohasem adhat meg és sikerült megvívni Lilyt is arról, hogy Hatch asszonytól való megváltása nem kényszeríti arra, hogy barátaitól függjön.

Ez az elválás néhány héttel Selden látogatása után történt s hamarabb is megtörtént volna, ha ez a balvégzetű látogatás föl nem kelti Lilyben az ellenállást. Közvetlen oka az elválásnak Stacey úrnak az a megjegyzése volt, hogy Bart kisasszony nem fogja megbánni, ha „kezekre játszik”. Az a föltevés, hogy ő egyenes hasznót húzjon egy ilyen dologból, siettetten menekülését s visszakergette, megszegyenülten és bűnbánón, Gerty rokon-szenvének széles keblére. Nem volt szándéka, hogy sokáig ott heverjen és Gerty indítványa a kalapokra vonatkozólag, újra fölélesztette reményességét, hogy hasznos foglalkozást találhat. De a virágzó kis üzletre való reményések mindjárt az első lépésnél füstbe mentek. A kiknek az ilyen sikerült, azokat jó nevék és ismert ügyességük állította lábra, és ezek meg tudták nyerni a bizalmat, hogy kifizessék helyettük a boltbért és csinos kis összeget előlegeznek nekik előleges költségekre. Lily erre nem számíthatott, még arra sem, hogy azok a hölgyek, a kikre támaszkodnia kellett volna, vevői legyenek. Gerty megtudhatta, hogy a mi rokon-szenvének Lilyt kellett néhány hónap előtt, teljesen vették Hatch asszonnyal való szövetségese. Lily ismét olyankor vonult vissza egy kétséges helyzetből, a mely elég korán volt arra, hogy megmentse önbecsülését, de később arra, hogy mások el ne ítéljék. Van Osburgh Bertie nem vette el Hatch asszonyt, megmentették a tizenkettedik órában, — mondják, hogy Trenor és Rosedale erőfeszítései segítségével, — s elküldték Európába az öreg Van Alstyne Ned-

Glück József fényképe, Győr.

KIVASSAY KÁROLY HUSZÁRHADNAGY, A KIT AZ ALAGI LŐVERSENYEN HALÁLOS BALESET ÉRT.

del. De a veszélyt, a melyben forgott, Lily rovására írták, s ez megerősítette az ellene táplált haragot. Gerty kérése tehát az ellenállás erős falába ütközött s Fisher Carry se sokat tehetett, mert neki is volt félnivalója, hiszen az ő révén került Lily Hatch asszonyhoz.

A vége az lett, hogy aggodalmas keresés és sok megfontolás után Fisherné rábeszélte divatárúsnőjét, Regina asszonyt, vegye fel üzletébe Lilyt. Ez sem ment akadály nélkül, Regina asszonynak nem volt kedvére az úri hölgyből lett munkásként, s csak azért szánta rá magát, mert Fishernének köszönhetette, hogy Bryn és Gormerné vevői sorába léptek.

A műhelyben aztán az a család várt Lilyt, hogy bármilyen ügyesen tudta is otthon földiszíteni a kalapját, itt nem versenyezhet a kis leány koruktól ebbe begyakorolt nőkével. Attól, hogy finomabb ízlését érvényesíthesse, még messze volt, mert mint gyakorlatlannak, csak a kezdetleges, inasmunkát bízták a kezére, s ebbeli hasznavehetősége ellen állandó volt a panasza.

— Bart kisasszony, ha azt a szegélyt nem tudja rendesebben odavarni, jobb lesz, ha átadja a munkát Kilroy kisasszonynak.

Lily szomorúan nézett a munkájára. Az előmunkásként igaza volt, a szegély csakugyan rozsló volt odavarrva. Fáradtnak és zavartnak érezte magát, csak nehezen tudta együtt tartani a gondolatait.

— Sajnálom, nem jól érzem magam, — mondta az előmunkásként.

— Jobb volna, ha visszamenne a szalagvarráshoz, — felelt ez szárazon.

A kalap-season elmúlt és Lily egy nap azon vette észre magát, hogy nincs többé dolga. Regina asszony tudtára adta, hogy nincs többé szüksége szolgáltatásra. Regina asszony mindig csökkentette személyzete számát május elsején és Lily maga is belátta, hogy az utóbbi időben oly gyakran elmaradt a műhelyből, oly sokat betegeskedett, s ha ott volt is, oly keveset végzett, hogy csak kedvezésből nem bocsátották el már előbb. Keserű dolog volt, hogy be kellett vallania önmaga előtt is inferioritását, de az a tény tisztán állott előtte, hogy mint kenyérkereső, sohasem veheti fel a versenyt azokkal, a kik gyermekkoruktól fogva erre voltak nevelve.

Egy ily nap hazatérve, Rosedalet találta szobája küszöbén.

— Uram Istenem, maga nem lakhatik itt tovább! — kiáltott fel Rosedale elálmélkodva.

Lily elmosolyodott erre a hangra.

— Bizony nem tudom, meddig lakhatom itt, ámbár átnéztem számadásaimat s úgy találtam, hogy egyelőre még győzöm.

— Egyelőre még győzi? De én nem így értettem, hanem úgy, hogy ez nem magának való hely.

— Én is így értettem, mert egy hét óta munka nélkül vagyok.

— Munka nélkül van... Milyen hangon beszélt erről! Az a gondolat, hogy magának dolgozni kell — elviselhetetlen.

Szagatottan, ingerülten beszélt, mintha melatlankodásának valami mélyebb, belső kráteréből törtek volna előre a szavak.

Lily csak mosolygott kitörésén.

— Nem tudom, mért legyek én kivétel, — mondta.

— Mert maga igen is kivétel, azért. És a maga ittléte egy ilyen helyen, bűnös jogtalanság. Nem tudok róla nyugodtan beszélni.

Lily csakugyan sohasem látta Rosedalet ennyire kikelve szokott magatartásából, s volt valami megható felindulásával való artikulálatlan küzdelmében. Hirtelen felugrott, olyan erővel, hogy a rozszart karosszék, a melyben ült, beleroppant. Egyenesen Lily elé állott.

— Nézze, Lily kisasszony, a jövő héten Európába utazom, Londonba és Párisba, néhány hónapra. Nem hagyhatom itt magát így. Nem bírom megtenni. Tudom, hogy semmi közöm hozzá, maga értesemre adta már nem egyszer. De most rosszabbul foly a sorsa, mint azelőtt s be kell látnia, hogy valakitől el kell fogadnia a segítséget. Tudok róla, hogy adósa Trenornak és hogy ez nyomasztja. Tisztelem önt azért, hogy így gondolkozik erről a dologról.

Lily arcát meglepett pir futotta be, de mielőtt félbeszakíthatta volna, Rosedale mohón folytatta.

— Nohát én kölesön adok magának annyit, a mennyivel kifizetheti Trenort és nem fogom — kérem, várja be, a míg befejezem. A mit én akarok, egészen rendes üzleti eljárás. Mit mondhat ellene?

Lily arca égő pirulásában a megalázottság és hála elegyedett és mindkét érzés megnyilvánult feletlenek váratlan szelidiségeiben.

— Csak ezt vetem ellene: Trenor is tökéletesen ugyanazt mondta, hogy rendes üzleti ügyről van szó. És én sohasem fogom föltenni magamról, hogy megértem a legegyszerűbb üzleti ügyet is.

Aztán észrevéve, hogy ebben a válaszban van egy csirája az igazságtalanságnak, hozzátette még barátságosabban:

— Nem mintha nem méltányolnám a szíveségét, nem mintha nem volnék érte hálás. De üzleti viszony köztünk minden körülmények közt lehetetlen, mert én nem adhatok önnek semmi biztosítékot, ha Trenornak megfizetem az adósságomat.

Rosedale szótlanul hallgatta ezt a választ, érezte a Lily hangján, hogy a mit mond, az végleges dolog, de nem bírta úgy elfogadni, hogy a kérdés ezzel el van köztük intézve.

A csöndben Lily tisztán megértette, mi megy végbe Rosedale lelkében. Akárhogy zavarba jött is az ő elszántságának könnyörtelenségén. Lily érezte, hogy annak kétségtelenübbül kerül az ő felfogása alá. Mintha a megmagyarázhatatlan skrupulusok és ellenállások érzése benne ép oly vonzóerőt adna neki Rosedale szemében, mint arcvonásainak finomsága és modorának választékosága, a mely külsőleg ritkasággá, páratlanná tette őt. A mint Rosedale előbbre jutott a társadalmi tapasztalatban, ez a páratlanság csak mind értékesebbé vált előtte, mintha gyűjtő volna, a ki meg tudja becsülni a díszítés és a minőség finom különbségeit egy műtárgyon, melyre régóta vágyik.

Lily, látva mindezt, tudta, hogy Rosedale azonnal elvinné őt, az alatt az egyedüli föltétel alatt, ha kibékül Dorset Bertával s a kísértést annyival nehezebbé volt elhárítania, mert a körülmények apránként mind gyöngébbé tették Rosedale iránti ellenszenvét.

— Ha csak rám bízna, valamennyiük fölé emelném megint, olyan magasra emelném, hogy belőlük törölhetné a cipője talpát! — mondta Rosedale távozóban s Lilyre sajtáságosan hatott az a megfigyelés, hogy Rosedale új szenvedélye nem változtatta meg régi értékfogalmait.

(Folytatása következik.)

MODERN SÁRKÁNYOK.

Ki hitte volna még csak nem is oly régen, hogy legszebb gyermekkori játékaik egyike, Pythagoras egy tanítványának találmánya, — a sárkány, — a komoly tudományos segédeszközök legfontosabbikává válik? Pedig az újabb-kori tudomány számos, ily kezdetben még csak játékszer gyanánt alkalmazott segédeszköz felhasználásával fejlődött ki s e tekintetben elég, ha csupán a gőz avagy villamosra utalunk, mint a melyek hajdanában szinte csak a könnyű gondúsz szolgáltatásban állottak. Ha-

sonló esettel van dolgunk az ez idő szerinti meteorológiai vizsgálatok terén is. Azelőtt a megfigyelések kizárólag az alsóbb légrétegekre szorítkoztak, ma azonban a felső légkört, a felhők honát tették behatóbb vizsgálat tárgyává. E célból eleinte léghajókon kiváló természet- tudósok emelkedtek a magasba s ott végeztek meteorológiai megfigyeléseket. Ez az eljárás azonban nem minden tekintetben vezetett kedvező eredményekre, a mennyiben e nemű észleléseket csak néha napján lehetett tenni. Pedig ha a felsőbb légrétegek folytonosan változó dinamikai viszonyairól kellőn kívánunk tájékozódni, akkor oly módszerről és eszközről kell gondoskodnunk, melynek révén huzamosabb időn át figyelhesük meg a magasban végbenemő tűneményeket. E célra használatjuk újabban a sárkányokat.

Sárkányokat már 1752-ben a légköri elektromosság vizsgálatánál Franklin is használt. Mindazonáltal a felsőbb légrétegek meteorológiai viszonyainak kikémlésére e módszert első ízben csak E. Douglas 1883-ban Londonban alkalmazta először. Követték őt Mc. Adie majd Lawrence Rotsch s idővel a kezdetben kétes értékű eredmények annyira javultak, hogy az eszköz az akrológia nélkülözhetetlen kellékévé vált.

A meteorológiai sárkányok alakja kezdetben hasonlított a játék sárkányokéhoz. Ezek azonban rendszerint csak kis magasságig repülnek s e miatt komolyabb czélokra teljesen használhatatlanok bizonyultak. Ha azt akarjuk, hogy a sárkány bizonyos nagyságu súlyt, mondjuk egy meteorológiai önjelző műszert, igen magasra emeljen, akkor arra kell törekednünk, hogy először is stabilitása nagy legyen, másodszor pedig kevés dróttal nagy szögmagasságot érjünk el, s a sárkány magasra emelkedjék. E feltételeknek a számos alkalmazásban lévő sárkányok között a Hargrave vagy szekrény alakú sárkány felel meg legjobban s épen ezért ez a legelterjedtebb is.

A „Hargrave” sárkány összeállítási módja a következő:

Nyolcz darab egyenlő hosszúságu keményfa pálczából két négyzet alakú keretet készítenek s ezeket négy sarkain 60 cm. hosszú pálczákkal olyképen kötik össze, hogy belőlük szekrény alak keletkezzék. E vázat még dróttal kimerítik s alsó és felső harmadában szilárd de könnyű, az átvedesedés ellen paraffinnal itatott szövettel burkolják. A középső nyitott harmad fokozza a stabilitást, a mellő ellenálló felületek emelik s a hátsók kormányozzák a sárkányt. A már most reá erősített műszer a meteorográf, napjainkban úgy készül, hogy rendszeren a négy fő elemet, u. m. a légnyomást, hőmérsékletet, nedvességet s szélereősséget papirusz regisztrálja; jószágának első s alapfeltétele, hogy távol megfigyelő örködő szemétől, mégis helyes és megbízható adatokat nyújtson.

A teljesen felszerelt sárkányt 150 kg. szakadasi szilárdságu kábelre erősítik, egy kézi guróról mintegy 200 méter legombolyítva, a szél irányában kivitik s kézzel a magasba lökik. Elegendő erősségű szél esetén a sárkány 60—80 méter magasságba szökik fel, hol ha nyugodtan megáll s nem bukdácsol, a drótot összekapcsolják a tulajdonképeni sárkány dróttal, még pedig vigyázva, hogy a törés helyén törés ne keletkezzék, mert különben a nagy légellenállás a drótot, gyenge helyein hamar

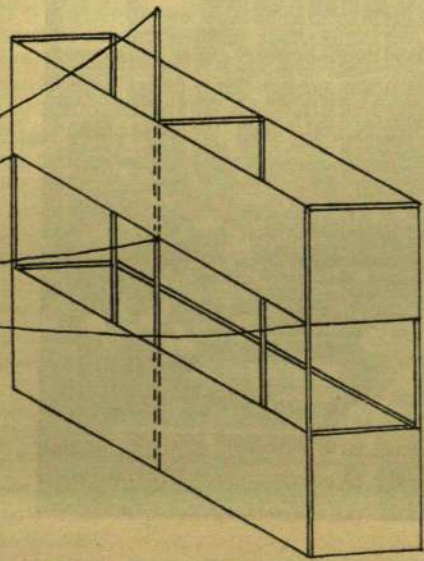

AMERIKAI MAGYAR ISKOLÁS GYERMEKEK HOMESTEADBAN.

körülbelül 2000 m. drót hosszúságnál, újabb, de műszer nélküli segédsárkányt erősítenek reá. Ily képen előfordulhat oly eset is, midőn egy vezetéköt öt-hat sárkány emel. Mennél nagyobb a szél erőssége, a sárkányokat annál kisebb távolságra engedik s fordítva mennél gyengébb a szél, annál távolabbra bocsátják, hogy azután a gyors bevonással nagy légellenállást fejtsen ki, minél kedvezőbb szögmagasságot érjenek el.

Az ilyen sárkányokat természetesen emberi erő nem képes felbocsátani, azért is a nagy húzóerők leküzdésére eleinte kézi gurúkat, majd később a technika tökéletesbedésével már motoros gurúkat használtak. Manap ezek a sárkány állomások berendezésének legkényesebb részei s úgyszólván jószáguk, tökéletességük fokától függ az e nemű kísérletek kedvező vagy kedvezőtlen volta. Ez különben kitűnik abból is, hogy míg például a hamburgi aeronautilai obszervatórium három lóerős benzínmotorral számot tevő eredményeket csak nehezen érnek el, addig a lindenburgi állomás 30 lóerős Körting féle gázmotorának segélyével 5000—6000 méternyi már tekintélyes magasságot tudnak kimutatni.

Ez idő szerint úgy Amerikában, mint Európában nagyobb állomásokban számos ily aeronautilai obszervatóriumot létesítettek s ha a körülmények kedvezően alakulnak, két-három éven belül talán nálunk is sikerül — habár talán kisebb méretű — felállítani. Minden esetre ideje volna már, mert Magyarország kontinentális helyzeténél fogva erre feltétlenül hi-

HARGRAVE VAGY SZÉKRENY-ALAKÚ SÁRKÁNY.

A MANSION-HOUSE.

— A londoni lord-mayor rezidenciájáról. —

Ez évi november hó 9-én ismét zajos ünnepek színhelye volt „London-ország” szíve, a lord-mayor büszke palotája: Mansion-House. E napon, — mint már eddig is annyiszor, — gazdát cserélt a történelmi nevezetességi épület: a távozó lord-mayor, Sir William Parnie Treloar ünnepélyesen átadta rezidenciáját az új lord-mayornak, Sir John Charles Bell-nek. Maga a hagyományos ceremóniák közt végbement választás még szeptemberben megvolt, — olvashattunk is róla a lapokban eleget, — a hivatal átadása azonban ősidők óta mindig november kilencedikén történik. A mostani alkalomból M. S. Warren ügyes czikket írt, bőséges illusztrációk kíséretében, a londoni „polgármester” távozásáról. A november 9-iki érdekes mozzanat esetéből lássunk mi is egy-két vázlatos vonást a Mansion-House-ról s annak élete folyásáról.

Maga a Mansion-House, — melyet a mi foglaimaink szerint városházának neveznénk, — portlandi kőből készült, hatalmas épület. 1739-ben fejezték be az építést s ekkor szerelték fel teljesen mintegy 71,000 font sterling (1.704,000 korona) költséggel. Itt vannak a lord-mayor összes hivatalos helyiségei. London legelső embere, ez a hermelin-palástos, vastag aranyláncos főúr, méltán érezheti magát királynak az ő tágas birodalmában, hol minden elképzelhető kényelem és hódolat veszi körül. Azt sem lehet ugyan eltagadni más részről, hogy a dícsőség ellenértéke fejében a gondjai is fejedelmiek. Ámbátor a titkárja, a ki szintén nagy úr a maga nemében, erősen igyekszik könnyíteni vállain a hivatalos élet nyűgeit. Talán ez az egyetlen ember Londonban, a ki a Mansion-House minden csínját-bínját ismeri. Páratlan az az ügyesség, melylyel a lord-mayor nagyhatalmú titkárja a Mansion-House-ben egymást erő küldötségek-fogadások, ebédek, bállok, kihallgatások s végnélküli másféle alkalmosságok tömkelegében dícsősegesen el tud igazodni, nem is említve a hivatalos és magánlevelek tömegét, melyek legnagyobb részétől a szegény secretary-nak fáj a feje.

A Mansion-House legerdekebb és legérté-

PODGYÁSZ-VIZSGÁLAT.

kesebb terme az ú. n. *Egyptian Hall*. Ez egy ősrégi templom belsejére emlékeztető óriási, hatalmas oszlop-sorokkal ellátott s mesésen drága zászlókkal ékesített terem, melyet nap-pal kizárólag a nagyértékű festett üveglablakok világítanak meg. A londoni városatyák itt rendezik a legnagyobb szabású banketteket, melyek a Mansion-House-nak különben is legnagyobb hírességei közé tartoznak. Üvegfestményeinek csodájára járnak, — szoborművei, díszítései több mint 10,000 font sterling (240,000 korona) értéket képviselnek. Egyszerre négyszáz vendég egész kényelmesen lakomázhatik az *Egyptian Hall*-ban.

A Mansion-House szintén egyik legértékesebb termének, az ú. n. «Grand Saloon»-nak komor fensége ragadja meg a szemlélt. Ez a lord-mayor feleségének, a *lady-mayor*-snek a fogadó terme. A meghívott vendégek itt szoktak összegyűlekezni a Mansion-House bankettjei és báljai előtt. Mauzóleum-szerű, minden különösebb ékítés nélküli, oszlopos terem, melynek hangulatában itt-ott délszaki növények, meg az uralkodó család legfőbb tagjainak mellszobrai kölcsönöznek némi élénkséget. Annál élénkebb és hangulatosabb terem aztán a

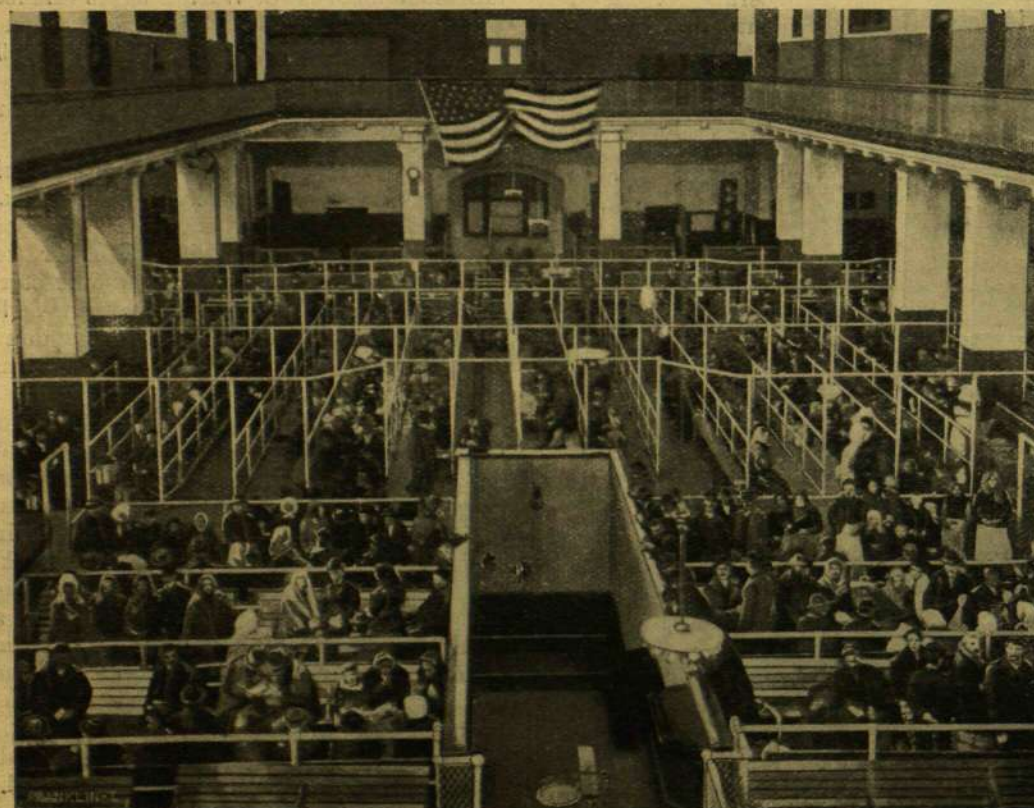

KISZÁLLÁS A HAJÓBÓL.

Mansion-House-ban a lady-mayorress boudoirja. Akármelyik kontinensbeli fejedelemasszony megirigyelhetné. Kétségtelenül a legpoétikusabb ódása ez az öreg Mansion-House hivatalos komolyságú épületének.

Már hivatal ide, hivatal oda, de a londoni városháza mégis csak a derűsebb oldaláról ismeretes és emlékeztet a nagyvilág előtt. A bankettjeiről tudniillik. — Angliaszerte liresnek a Mansion-House terítékei, a lakomáknál használt arany- és ezüsttárgyak, melyeknek beszerzési költsége, mint M. S. Warren mondja, nem kevesebb, mint 11,000 fontot, vagyis 264,000 koronát tesz ki. Ehez a költséghez aztán ősi szokás szerint minden lord-mayor hozzájárul 500 font sterlinggel (12,000 koronával). Pompára nézve minden képzeletet felülmúl az évenként november 9-én rendezett beiktató bankett is, mely minden éven átlag 3000 font sterlingbe, azaz 72,000 koronába kerül. Ez összeg felét — *more patrio*, — maga a lord-mayor fedezi, másik fele pedig, — $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{4}$ részben a két sheriff pénztárczáját terheli.

M. S. Warren feljegyzi, hogy az a bankett, melylyel az akkori lord-mayor a walesi herceget, a későbbi IV. György angol királyt megvendégelte a Mansion-House-ban, kereksszám *húszezer font sterlingbe*, a mi pénzünk szerint

ORVOSI VIZSGÁLATRA VÁRAKOZÓK A NAGY CSARNOKBAN.

KIVÁNDORLÓK VESZTEGLŐ INTÉZETE AZ ELLIS ISLANDON.

épen 480,000 koronába került. Arról a káprázatos fényű bankettől, melyet Whittington lord-mayor annak idején V. Henrik király és Katalin királynő tiszteletére rendezett, Warren a következő epizódot említi fel:

Mikor a fejedelmi lakomának vége volt: a király, a királyné és a lord-mayor az *Egyptian Hall* pompás kandallója előtt állottak. Vidáman pattogtak a legdrágább s illatos fűszerekkel kevert fahasábok. Társalgás közben szóba kerültek a — pénzügyek is. Mert hát a lord-mayor: Whittington, hitelező volt, — előzetesen horribilis pénzüsszeget adott kölcsön V. Henriknek a herfleuri ostrom költségeire.

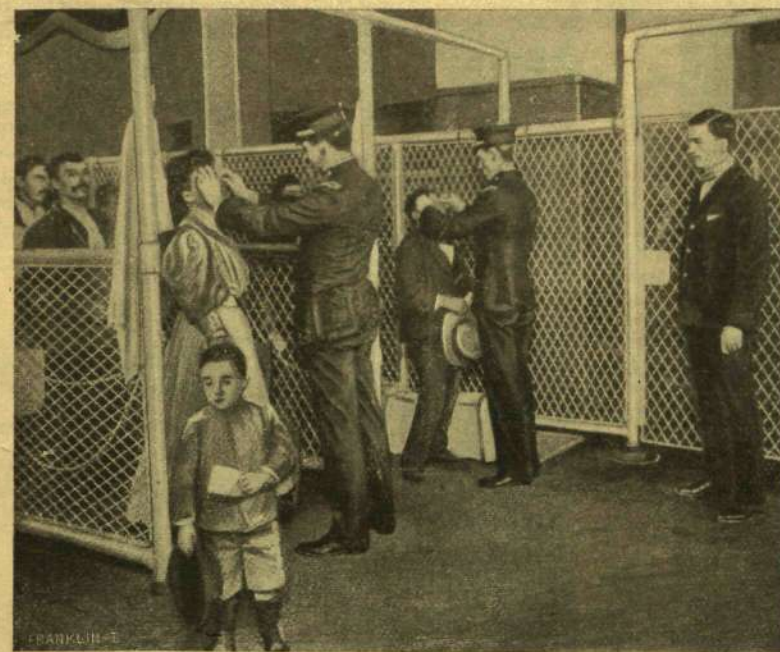
Whittington, a szeretetreméltó házigazda, mintha holmi csekélységről lenne szó: utánozhatlan hidegvérűséggel elővette a kölcsönösszegekről kiállított kötelezvényt s a királyi pár elképédésére az egészet mosolyogva beledobta a kandalló lángjai közé.

— Valóban, királynak még soha sem volt ily alattvalója! — kiáltott fel e jelenetre V. Henrik.

Mire a végletekig lojális lord-mayor a legfinomabb udvariassággal, mélyen meghajolva a király előtt, így felelt:

— Ah, sire, alattvalónak valóban sohasem volt ilyen királya!...

Ilyen gazdái vannak olykoron a jó öreg Mansion-House-nak! *Zsoldos Benő.*

SZEMVIZSGÁLAT.

FÉRFIAK HÁLÓTERME.

A KIVÁNDORLÓK VESZTEGLŐ INTÉZETE AZ ELLIS ISLANDON.

KIVÁNDORLÓK AZ ELLIS ISLANDON.

Az Amerikába kivándorló honfitársak nemcsak idehaza okoznak kormányoknak és hatóságoknak sok gondot, hanem Amerikában is, még pedig már partra szállásuk előtt. Mert ismeretes, hogy a kivándorlót, mielőtt rálépne Amerika földjére, mindenféle szempontokból gondosan megvizsgálják s csak akkor eresztik szabadon, ha minden feltételnek tökéletesen megfelel.

Az e vizsgálatokra, melyek sokszor több napig is tartanak, a New-York előtt fekvő kis szigetet, az *Ellis Island* van kijelölve. Nagy hivatalnoki szervezetet és a célznak megfelelően óriási helyiségeket létesítettek itt a kivándorlók, — azaz amerikai szempontból nézve bevándorlók — fogadására. Hogy mekkora szervezet ez, kiteszik abból, hogy napjában átlag ötezer leendő amerikai tudnak itt elintézni.

Az első dolog, a mint a bevándorló az *Ellis Islandra* lép, az, hogy enni adnak neki. És olyan jól gondoskodnak róla, hogy megszokott nemzeti ételleivel kínálgatják, az olasz kaphat spaghetit meg makaront, a német gombócot, — zsidóknak meg külön főznek, rituális ételt.

Aztán a vizsgálóterembe kerülnek az utasok. Ez egy óriási nagy terem, a mely drótfallal apró fülkékre van osztva. Mindenkinél be kell lépni egy-egy ily fülkébe, itt az orvosok megvizsgálják a szemüket, nincs-e trachomájuk, aztán testük többi részét nézik meg, nem szenvednek-e ragadós betegségben, nem nyomorékok-e? A kike az orvos kimondja, hogy egészségesek, azok mehetnek tovább, a kiket tüzetesebben meg akarnak vizsgálni, vagy hosszasan megfigyelni, azokat egy szomszédos helyiségbe küldik. A kiket elbocsátanak, azok mehetnek utána nézni a podgyászuknak s megvehetik a tovább utazásra a vasúti jegyet, de még előbb igazolniuk kell, hogy van annyi pénzük, a mennyit az amerikai törvény megszab, vagy amerikai lakos jótállójuk kell hogy legyen.

Külön helyiség van, a hol Amerikában lakó ismerőseikkel vagy rokonaikkal találkozhatnak. A kik előbük jöttek, hogy jótálljanak értük: ezt a helyiséget «csókolózó fülké»-nek nevezték el az amerikai humor. Ebben a helyiségben a bevándorló egy drótkerítés elé áll s megvárja, a míg a jótállója igazolja magát az illető hivatalnok előtt s akkor aztán a karjaiba borulhat.

Van az *Ellis Islandi* épület fölédlen kert is, a melyről le lehet tekinteni New-Yorkra és az öbölre s a hol üdülhetnek azok a bevándorlók, a kiket valami oknál fogva visszatartottak. A ki t. i. a feltételeknek nem felel meg, azt környékéről visszaküldik a legközelebbi hajóval, de addig lakást és ellátást adnak neki. Hogy milyen a hálólhelyiségük, azt láthatni egyik képünkön. Ha valaki betegnek érkezik vagy megbetegszik, kórházba kerül. Ép most van épülőfélben a külön terjedelmes kórház erre a célra, a melynek az a haszna lesz, hogy nem kell majd az anyák-

tól, mint eddig, elvenni beteg gyermekeiket s Manhattanba vagy Brooklynba küldeni a kórházba, a hol anyjuk meg sem látogathatja. Ez az eddigi állapot nagyon sok bajt okozott, mert képzelhető a szegény anyák elkésredése, mikor elvették gyermeküket, hogy tudja Isten meddig ne is láthassák s híre se hallják. Itt az új kórházban legalább meglátogathatják a betegeket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» most megjelent novemberi füzetének élén *Bernolák Nándornak* aktuális politikai tanulmányát olvassuk a francia egyházpolitikai állapotokról Faguet, a híres párisi író és kritikus legújabb könyve alapján. A továbbiakban *Rubinyi Mózes* a világnyelv állandóan sokat bolygatott kérdését érintkez, egy névtelen író német munka alapján a Salome-történet különböző korokban való felfogásait s feldolgozásait ismerteti, *Vetési József* folytatja «Róma és a modern szépirodalom» című terjedelmes tanulmányát. A szépirodalmi részben *Pierre Loti* regényének folytatását olvashatjuk *König György* gondos fordításában, továbbá *Lévay József* szép eredeti versét és *Kozma Andor* Stechetti-fordítását. *Berzeczky Albert* emelkedett fölfogású emlékszerződe báró Eötvös Józsefről s *Balkányi Kálmán* rövid felszólalása a Londonban tervezett magyar kiállítás ügyében adják a füzet további tartalmát, melyet az «Értesítő» rovatnak tudományos munkáit ismertető czikkei zarnak be. A «Budapesti Szemle» *Gyulai Pál* szerkesztésében minden hó elsőjén jelen meg a Franklin-Társulat kiadásában, előfizetési ára fél évre 12 korona.

A magyar dráma irányai. *Janovics Jenő*, kinek ismerjük már egy Csiky Gergelyről szóló terjedelmes munkáját, vaskos könyvet adott ki a magyar dráma irányairól. Nem új adatok nyomán akarja a magyar dráma történetét adni, hanem átnézetes képet nyújtani összefoglaló szempontok szerint a magyar irodalomban észlelhető drámai törekvéseknek a középkortól a mai időkig. A munka czéljából és felfogásának módjából természetesen folyik, hogy a régi drámai kísérleteket a középkortól fogva a magyar színpad megalakulásáig vázlatosan tárgyalja, hogy annál több tere nyíljon a XIX. század drámájának tárgyalására. Katonáról, Kisfaludy Károlyról Szigligetiéről és Csiky Gergelyről szól leghövebben, esszé-szerű kiemeléssel a főbb szempontoknak. Inkább megjegyzéseket ad, mint igazán mélyreható fejtegetést; elfogulatlanul, kritikus elődétől függetlenül igyekszik írni, de nem mindig van velük szemben igaza s nem mindig talál a dolgok mélyére, a mit mond. Az ilyen tárgyalás módjához képest az általa megfogalmazottaknak eleve, hű és művészi megfogalmazása, — ehhez nem elég az ereje s ezért gyakran csak a buzgó igyekezetet látjuk, nem a sikert. A jellemző vonások előadásában nagyon összekeverednek a mellékessékek és semmit mondókkal, úgy hogy sokszor az utóbbiak elnyomják az előbbieket. A ki azonban nem keres egyebet, mint első, bevezető tájékozást a magyar dráma fejlődésében, az megtalálja a sok buzgalommal és jóakarattal írt könyvben, a mire szüksége van.

Hóvirágok. *Simon Zoltán* e cím alatt egy bokréta verset adott ki. Külsőre nem valami bizalomkeltő a füzet, nyomdai kiállítása nem valami

csinos, — ha elol vassuk a verseket, el kell ismerünk, hogy szebb kiállítást is megérdemelt volna. Nem mintha valami nevezetes dolgok volnának, vagy új, érdekes, gazdag egyéniséget tárnának fel. Csöndesen haladnak az ismert, kissé már sejtél is taposott uton, a melyet Petőfi és iskolája tört, a mai élet kétségeiből, vívódásából, a mai embernek az élet mélyebb vonatkozásait is megérteni törekvő szellemi és erkölcsi küzdelmeiből nincs bennük semmi. Látni, hogy a versek szerzője békés falusi életet él, a melybe nem hatott még be a nagyvárosi kultur-élet éles, sokszor viaszos, de mindig termékenyítő zsvaja. Egyénisége sem elég erős arra, hogy megpótolja mélységben, a mi hangja terjedelméből hiányzik. Akadt azért a kezébe olyan virág, a melynek van színe, illata, egy pár csengő rim, egy pár frissebb színű kép.

Olasz társalgási nyelvtan. Manapság már mind többen tanulnak nálunk is olaszul, mert egyrészt az idegen nyelvek tanulása általában terjed, másrészt meg évről-évre többen járnak Olaszországban s megtanulták már nálunk is, hogy az élvezetes és tanulságos utazás egyik fő feltétele, hogy az ember legalább valamennyire tudja annak a népnek a nyelvét, a melynek országában utazik. S nagy haszon mindenkire, a ki olaszul akar tanulni, hogy most már talál magyar nyelvű olasz nyelvtant, a melyet igen jól használhat. Ez a *Somogyi Ede* nyelvtana, a mely most immár a harmadik javított kiadásban jelenik meg. A mindenfelé jól bevált Gaspary-Sauer-féle módszer szerint van összeállítva, de úgy hogy a magyar nyelv sajátosságai s a magyar olvasó kíváncsiainak kellő figyelemben részesülnek benne. A könyv terjedelme s a belefoglalt anyag is épen annyi, a mennyire e fajta nyelvtannál szükség van.

Corpus Nummorum Hungariae. *Réthy László* úttörő nagy numizmatikai munkájának, mely a magyar érmei rendszeres és kimerítő leírását fűzte ki czéljával, most jelent meg második kötete, a mely a vegyesházi királyok érmeinek tipológiai ismertetését adja. A szaktudomány szempontjából alapvető becse van e munkának, mely Ruppnek ma már elavult munkája óta az első kísérlet a magyar érmei rendszeres összefoglalására s a mely ritka tárgyismerettel és lelkiismeretességgel dolgozta fel anyagát.

Árpád-házi Szent Erzsébet születésének most betelt 700-dik évfordulójára dr. *Komlóssy Ferenc* prelátus, pozsonyi prépost nemcsak díszes szobrot állíttatott a saját költségén a pozsonyi prépostsági lakban, hanem díszes albumot is ad ki. A szabású és díszes kiállítású munka szöveg-részeiben Szent Erzsébet életén kívül tartalmazni fogja a szentnek legendáját facsimilében az Erdy-kódexből, *Kőrösi Albin* költeményét Szent Erzsébetéről, a mostani jubileumi mozgalom kezkezésére vonatkozó hivatalos adatokat, a Szent Erzsébet tiszteletére emelt hazai templomok jegyzékét, a pozsony-megyei kápolnai templom 1240-ből való alapítási oklevelét, a Szent Erzsébetre vonatkozó irodalmat, a jubileumi ünnepélyek leírását s *Prohászka Ottokár* püspök ünnepi beszédét. Lesz az albumban számos illusztráció is. Közük a most készült pozsonyi Szent Erzsébet-szobor képe is, melyet lapunk mai számában közlünk. A fényes kiállítású album a Franklin-Társulat nyomdájából fog kikerülni a jövő év elején; előfizetési ára diszkótésben 25 korona, bolti ára 30 korona lesz.

AZ ÉPÜLET A KATASZTRÓFA UTÁN.

A NAGYVÁRADI ÉPÍTKEZÉSI SZERENCSETLENSÉG. — Harsányi Ede amatőr-felvétele.

A BEOMLOTT RÉSZ.

A keresztény egyház történetének vezér-fonala. Szeberényi Lajos Zs. lefordította magyarra dr. Nielsen Frigyes dán püspöknek, nagyírú egyháztörténetiről ily című magas színvonalon álló s hazájában igen sokra becsült könyvét, a mely nagy vonásokban, összefoglaló előadásban adja a kereszténység történetét kezdettől fogva maig. A könyv protestáns olvasókörzésnek számára van írva, de egyáltalán nincs polemikus, más vallásukat meggyőződésükben érintő jellege s mély vallásos érzés és igazi tudományos szellem hatja át.

Az itáliai nyelvcsalád helyzete az indogermán nyelvek körében. Schmidt Józseftől, a ki nálunk úgyszólván egymaga foglalkozik behatóan és módszeresen indogermán nyelvtudománnyal, terjedelmes tanulmányt adott ki e címmel az Akadémia. Nagy tudásra valló módon, sok élelműveléssel fejtegeti tárgyát s végeredményül azt a tételt állítja fel, hogy az itáliaiak őshazáját északra, az Elba és Odera köré kell helyezni, a hol északra a germánokkal, nyugatra a keltákkal, délre a görögökkel s keletre talán az illírekkel voltak társaságban.

Új könyvek.

A magyar dráma irányai. Irta Janovics Jenő. Kolozsvár.

Hóvirágok. Irta Simon Zoltán. Mezőkövesd, Balázs Ferencz könyvnyomdája.

Olasz társalgási nyelvtan. Iskolai és magánhasználatra, a Gaspey-Sauer gyógymód szerint a magyar nyelvhez alkalmazta Somogyi Ede. Harmadik javított kiadás. Budapest, Franklin Társulat; ára 4.80 korona.

Az egységes német helyesírás. (Szabályok és szójegyzék). Iskolai és magánhasználatra a legújabb hivatalos adatok alapján kidolgozta Kemény Ferencz. Lampel-Wodianer részvénytársaság; ára 60 fillér.

Nem szabad. Színdarab egy felvonásban. Irta Calamus. Debreczen, Csáthi Ferencz kiadása.

Corpus Nummorum Hungariae. II. kötet. Irta Réthy László, Budapest, Hornyánszky Viktor. A keresztény egyház történetének vezér-fonala. Irta dr. Nielsen Frigyes, dán eredetiből fordította Szeberényi Lajos Zs. Budapest, a Luther-társaság kiadása; ára 2 korona.

Az itáliai nyelvcsalád helyzete az indogermán nyelvek körében. Irta Schmidt József. Budapest, a M. T. Akadémia kiadása; ára 1.50 korona.

A tékozló fiú. Regény három kötetben. Irta Hall Caine, angolból fordította Martos Szilárdka. Budapest, Singer és Wolfner. Egy-egy kötet ára 1 korona.

EGYEVELEG.

* A Franklin-Társulat nyomdai szakszemélyzete által Hirsch Lipót igazgató nevére létesített alapítvány kamatait, melyek minden évben Lipótnapján kerülnek szétosztásra, ez évben ismét négy intézetbeli rokkant betűszedő élvezt, nevezetesen Prohászka József, Juhász János, Horváth Ferenc és Erényi Ferenc.

A legjobb karácsonyi ajándék gyermekek számára. Majdnem óriási sikert ért el az utolsó évtizedekben egy játék- és foglalkozási szer gyermekek számára, a mely külső alakjával keveset mutat, melyben azonban minden más játékszerrel szemben oly sok előny foglaltatik, hogy neki tényleg egy magas, maradandó érték tulajdonítható. Mi a Richter F. Ad. és Társa, kir. udvari és kam. száll., bécsi cégnek, (L. Operngasse 16.) Horgony-Kőpítőszerkezeit értjük. A technika minden ágazatában való haladás korszakában igazán értékkel bír, ha már a gyermekben a forma és alaki szépség iránti érzék élesztetik és hogy ez más foglalkozási szer által hasonló tökéletes módon el nem érhető, azt bizonyítja egy tekintet az alakított mintalapokra, a melyek könnyű mintával kezdve, lassanként nehezebb mintára térnek át. Maguk a kövek igen tisztán vannak kidolgozva és lehetővé teszik a gyermekeknek a könnyű és biztos felállítását. Egy nem megvetendő előny továbbá a szerkezeteknek azok nagy tartóssága, mert esetleg elvesztett kövek mindenkori pótolhatók és maguk a szerkezetek is kiegészítőszerek és Horgony-Hidépítőszereknek hozzájárulása által természetesen nagyobbíthatók.

Egy csinos ujtás a pompás „Saturn” és „Meteor” rakási játékok, valamint a Richter-féle beszélőgépek és zenélőművek.

Sárga János kolozsvári műtővőst a pécsi országos kiállítás bíráló bizottsága a vallás- és közoktatásiügyi miniszter általi ezüst érmével tüntette ki. Ékszer- és ótvásárakról a cég készsége küldi nagy képes árjegyzékét ingyen és bérmentve.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: REICHARD TAMÁS dr., tanulmányi felügyelő, teológiai tanár, 32 éves korában Szekesfehérvárról. — TRUSKAY KÁROLY, posta- és táviró-főtiszt, 36 éves korában Budapestben. — KERÉKOVÁRTÓ KÁROLY, szekesfehérvári számviteli vizsgázó 54 éves korában Újpesten. — SCHMIDT EMIL, m. kir. pénzügyi segédtitkár, 32 éves korában Szekszárdon. — NEMES TÓMOR KÁROLY cs. és kir. asztalnok, nagykereskedő 65 éves korában Budapestben. — GORCSA JAKAB dr. orvos, Szamosújvár város orvosa és képviselőtestületének tagja, Szolnok-Doboka vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, a „Szamosújvár és Vidéke” felelős szerkesztője 42 éves korában Szamosújváron. — SZENDY BÉLA királyi tanácsos, a Dunagőzhajós társaság központi felügyelője és 6-budai hajógyárának főnöke 77 éves korában Budapestben. — HENDEL BÉLA magyar királyi államvasúti igazgató, a kereskedelmi minisztérium tarifa-osztályának főnöke Nervi-ben, Genua mellett. — IDŐSB BÖHM BÉLA, az Atheneum irodalmi és nyomdai részvénytársaság főtitkárja 71 éves korában Budapestben. — FEHÉRI TIVADAR a Magyar Vasutas Szövetségnek elnöke, 39 éves korában Budapestben. — NAGY IMRE körjegyző 46 éves korában Aranyosmeggyesen. — SCHREIBER FRIGYES nyug. miniszteri tanácsos, volt országgyűlési képviselő 81 éves korában. — BÉNYI VILMOS m. kir. államrendőrségi tisztviselő Budapestben.

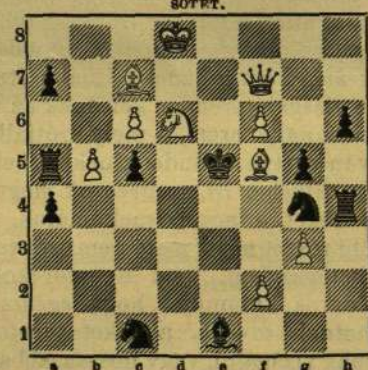
ÖZV. HUTFLÉSZ KÁROLYNÉ, szül. zolimónovi Folly Lujza 57 éves korában Budapestben. — ÖZV. HIDEGHÁTI BITTERA BÉLA, szül. guthori Földes Franciska 70 éves korában Guthoron. — ÖZV. ENOK.

BACH KÁROLYNÉ, szül. Ritter Malvin, Engelbach Károly fővárosi államrendőrségi tanácsos özvegye, 73 éves korában Budapestben. — ÖZV. HUTKAY SÁNDORNÉ, szül. Némény József 69 éves korában Kunszentmártonban. — WEISS GYULÁNÉ, szül. Wimmersperg Adrienne báróné 20 éves korában Szegeden. — ÖZV. KACZÉR KÁROLYNÉ, szül. Jakabovits Vera 71 éves korában Budapestben. — DICK GYULÁNÉ, szül. Brust Katalin 51 éves korában Budapestben. — ÖZV. ZUCCAROLLINÉ, szül. bankfalvai Antalffy Mária 74 éves korában Bécsben. — FEKETE KLÁRKA, Fekete Rudolf illosvai ügyvéd 7 éves kis leánya Budapestben.

SAKKJÁTÉK

2563. számú feladvány Feigl Mikától, Bécsben.

(Az olasz sakkszövetség feladványversenyén az első díjat nyerte.)

Világos indúl és a harmadik lépésre mattot ad.

Szerkesztői üzenetek.

Gyanúsítás. Nagyon kezdetleges úgy a mese szövege, mint az alakok rajzaiban; sajnálatunkra a legjobb akarattal sem közelíthetjük.

Születésnapon stb. A „Születésnapon” című nem volna rossz, ha nem volna olyan böszsédd. A többiek közepes dolgok, nincs bennük feltűnőbb fogytékosság, de nincs oly jó tulajdonság sem, a mely különösen ajánlana őket.

Az ihletóra. Ecce vita. Ezekre sem mondhatunk mást, mint a mit a minap mondtunk, sőt mintha a multkor versek jobbak lettek volna.

Szakadás. Nagyon megérzi rajta, hogy hideg reflexió szállt, melyet nem hatott át a lelki felindulás melegsége. Ezért különösen első részében valami szárazságot érzünk s e mellett nehézkes küzdelmet is a szubtilis gondolat szavakba öntésével. Talán jön majd egy szerencsésebb órája, a mikor az értékes eszmét alkalmasabb formába öntheti.

A bosszú. Igen undorító téma, igen kezdetleges feldolgozásban.

Átszellemülés. Szereltem s szabadság. Az utóbbinak az alapjában van valami értékes, de roppantúl el van nyújtva s lendület nélkül, szinte közömbös hangon elmondva.

Prometheus. Nem elég beszélni a prometheusi sorsról — éreztetni is kell. Ugyanúgy áll a dolog akkor is, ha a költő sorsáról van szó.

Kurucz búcsú. Hangulatosan van írva, de arra nem elég jelentékeny, hogy a kurucz-versek nagy áradatában számot tethetne.

Nem közölhetők továbbá: Búcsú kedvesemtől. — Lélekten. — Korunk Szerelmi epilogus stb. — Ünnepek. — Flirt (elbeszélés). — Utolsó kívánság. — Ösztöjén novemberben. — Vátozás. — Mámorosan. — Visszapillantás.

KÉPTALÁNY.

A 42-ik számban megjelent képtalány megfejtése. A virágnak megillani nem lehet.

Feloldó szerkesztő: Holtsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV. Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV. Egyetem-utca 4.

Csikos Koczás Moire A műre

Selyem

és „Henneberg-selyem” 60 kr.-tól feljebb, bérmentve és vámentesen. Minta postafordultával. Megrendelések bár- mely helyen intézendők: 11990

an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

A Bór- és Lithion-tartalmú gyógyforrás Salvator

künnön sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és közsérvényél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású! Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztító!

Budapest főraktár: Édeskút L. urad.

MARGIT GYÓGYFORRÁS

(„Margittelep” Beregmedgye) gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.

Megrendelhető: Édeskút L.-nél Budapestben és a forrás kezelőegységénél Munkácsen. 12096

12405

Készíti MAGGI GYULA és TÁRSA. Iroda Wien IV/1. Gyár Bregenz.

CALIFIG.

E törvényesen védett szernek a neve „California Fig” (Californiai Füge) szavak összevonásából keletkezett. A Califig aranyárga színű, színpompakatrészekből áll és az emésztési szervekre kellemesen, enyhén, meghibáztat hat. A „Califig” nem tartozik a hashajtók azon drasztikus fajaihoz, melyek a beleket kolikaszertől (görcs) izgatják és más kellemetlen tüneteket okoznak, hanem a gyomort és beleket minden tájadalom és nehézség nélkül hozza mozgásba, a mi kellemesen megkönnyíti a székelést. E szer előnye az, hogy sok évi használat után is mindig hat. Különösen jó hatással van ez érzékeny, könnyen izguló egyénekre, nőkre, gyermekekre, korlátozottság nélkül, idült betegek és azoknál, kik évek óta ágyban fekvők, továbbá gyenge idegzetűeknél és aggodnál. Még egészségesek is, kik hivatásuknál fogva sokat kénytelenek ülni és a szabad levegőn nem mozoghatnak, bélrenyheségre, tejfájásra és aranyeres bántalomra hajlandósággal bírnak, a legjobb eredménnyel használhatják. A „Califig” tehát, a mint ezt számtalan orvos évek óta megállapította, egy eszményi hashajtószer, mely a várakozásnak megfelel és a szolgálatot sohasem mondja föl. Kapható minden gyógyszerárban. Egy nagy üveg ára 3 kor., kis üveg 2 kor.

Főraktár:

Török József Gyógyszertára Bpest VI., Király-utca 12. sz.

Az egész beszélő és éneklő világ

próbálta ki és a legfényesebb bizonyítványok igazolják, hogy a Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillák mindazoknak, a kiknek sokat beszélnek vagy énekelni kell, országgyűlési képviselőnek, papnak, tanítónak, színésznek és énekesnek nélkülözhetetlen. A Fay-féle valódi sodeni pastillák rendes használatnál nem engednek rekedtséget kitünni, megszüntetnek bármily okból származó indiszpozíciót. A ki még nem próbálta ki, a saját érdekében ne mulassza el kísérletet tenni velök. A Fay-féle valódi sodeni pastillák minden gyógyszerárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben, dobozonként 1 K 25 fillért. — Főraktár Budapest: Dr. Egger Léo és Egger J. VI. Váci-körút 17. Kochmeister Frigyes utódai V. Hold-u. 8. Thalmayer és Seitz V. Zrínyi-c. 3. Török József VI. Király-u. 12. 12148

NERUDA féle pipere BORAX

Petrol Neruda KÉSZÜTTI NERUDA NÁNDOR BUDAPEST, IV. KOSSUTH-LAJOS UTCZA 75.

1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

Ne vásároljon selymet

addig, míg 10 filléres levelezőlapon mintákat nem kér, a mi garantált szolid és csodaszép újdonságainkból feketében, fehérben és színesben. Különlegesség: Selymekelmék menyasszonyi, hál, társasági és utcai toilették, valamint bluzokra, bélesre stb. 1.15 K-tól 18 K-ig méterenként. Mi direkt magánfeleknek adunk el és a kiválasztott selymeket váms- és portómentesen a lakásba szállítjuk. 12022

SCHWEIZER & Co., Luzern U/24. (Svájc.) Selyemszövet-kivitel. Kir. udv. szállító.

SARG-féle 60 KALODONT LEGJOBB FILLER FOG-CRÈME

Valódi jótéteményt

őrez aya és gyermek, ha ama számtalan esetben, mikor az anyatej forrása korán elapad, „Küfele”-gyermekszilítást eszközöljük a táplálást. Küfele rendkívül könnyen emészthető, tartalmazza a legjobb tápanyagokat és a leggyöngyöbb esecsemőgyomor is jól elbírja. A gyermek emellett kitűnően gyarapodnak és mentve maradnak a gyakori emésztési zavaroktól. „A csecsemő” tanulságos füzet ingyen kapható az árusítóhelyeken vagy Küfele R. cégénél, Wien, I. 12358

Vesszőparipa-liliomtejszappan

Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tettschen E.m. a naponta beérkező elismerő levelek biznysága szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszerpanok között, szepülő ellen, valamint gyöngy, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillért kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, illatszert- és fodrászatüzletben. 12142

„AGRÁRIA” kukoriczaszártépő gép.

Ásványi szabadalom.

Bővebb felvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk. 12176

Levélezim:

AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

HA FÁJ A FEJE,

ne tévedjétek, hanem használjon azonnal Beretvárs-féle MIGRAIN-Pasztillát! Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. mely 5 perccel mindenféle természetű ideges fejfájást, még ha krónikus is, megszüntet. Főként minden eddig ismeret szer. Hatása bámulatos, még a leghevesebb fejfájásnál is. 12290

Főraktár: Beretvárs Tamás Gyógyszertár Kispeszt, Rákóczi-utca 6. 12290

Katona Géza Éttermei „Klotild” kávéháza IV., Váci-utca 38. sz. — A kávéházban minden vasárnap és ünnepnapon katona zene. — Steinház után friss vacsora.

Külön termek és páholyok családok és nagyobb társaságok részére. Uj billiárdok, tiszta fajborok, izletes ételek. — Steinház után friss vacsora.

KODAK

Prospektusok ingyen és portómentesen. * Kodak-Társaság korl. kez. mell. Wien, I., Graben 29.

Fénykép sötétkamara nélkül. A leggyorsabb, legkényelmesebb, legkönnyebb, legbiztosabb és legtisztább módját a tekerosfilm-fejlesztésnek a Kodak-nappfény-fejlesztő-gép használata által nyerjük. — Arak nagyság szerint K 6.50-tól K 45-ig.

11996

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM

LEGJOBB SZER A FOGAK ÁPOLÁSÁRA

12110

Szépítő Kúrák házi használatra.

Bőrszépítő kúra a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sörnyös, durva, hámló, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító kúra finyes, zsiros, pórusos, atkás (mitesszerek), pattanásos (vimeris), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadási ellen.

Bőrtisztító kúra Elszáradt, lebaráncolt napstípi arcok fehéritésére, szepítő és májolt ellen.

Hámlasztó kúra Lenecsfoltok, tág pórusok, pattanás-nyomok, rozsapatlanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógyókúra hajkopás, hajhullás ellen s a kopaszdús megakadályozására.

Ezen kúrák alatt olyan készleteket (kollektciókat) kell érteni, melyek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szűkös kozmetikai eszközökkel és szerekekkel, melyeknek biztos hatásait 1802 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk s a melyeknek általános hírnévéről az intézet hírnéve: dr. Jutassy József kozmetikus bőrgyógyász, egészségügyi tanár kezkesedik, kinek receptjei szerint a szerekek készülnek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikert érhet el önmagát. Jutassy dr. «Szépségápolás» című könyve minden kúrához mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a **Kozmetikai Gyógyintézet** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.

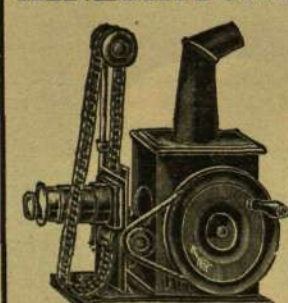
Kapható vagy megrendelhető az intézetnél kívül minden gyógyszerárban. — Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Bruyerla pipák

elsőrendű gyártmány 3734

Valódi elpusztíthatatlan Bruyerla-pipák. Sima pipák, erős meghajlított nedvtartóval, meggyiszár, selyem csővel és szaru szopókával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill. Ugyanez, de faragott Bruyerla-faját K 1.50. Kellemes és száraz, ezért tiszta és utólagos tisztítás nélkül is használható. A legnagyobb választékot dohányzó-szerekekről találhatja árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető: **KONRAD JÁNOS** kivitteli háza által Brúx, 767. sz. (Csehszlovákia). Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-nél több ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

KINEMATOGRÁF!

KONRAD JÁNOS első órágyárától, Brúx 769. sz. (Csehszlovákia). Nagy képes magyar árjegyzék mozgókép-ekről, latera magadról, gőzgépekről és mechanikai játékokról stb. kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve. 12076

Alkalmos ajándék fiuk számára!

Laterna magica, feketére lakkozva nikkelt-tárgyúval és három optikai lencsével, petroleumlámpával, teljesen 6 képpel.

3. cm széles K 4.—
12 kép 3 1/2 e e e 5.50
12 e 4 e e e 7.50
12 e 5 e e e 11.50

Közelről készíthető

SIEMENS
gázfűtő-, gázfűtő-
kályhák és rechauds
a legjobbak! 12538

STEINBACH V.
Budapest, V., Akadémia-utca 16.

A legjobb ébresztők

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszerek gyengédek, vérszegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.

Kitűnő fr. 5000-nél több orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszerárakban feltüntetett árakban és K 2.60, egész literes üvegekben K 4.80.

! Szólóvessző !

A világhírű «DELAWARE» adja a legjobb bort! — Oltani, permetezni nem kell! Leírását ingyen küldöm meg bárkinek. — Szólóvesszőnyok a legjobb fajokból olcsón kaphatók. — A Delaware gyökere vessző ezereknél is 100 korona, simaé 50 kor. Szólóvesszőnyok ezre 140 korona. Ezerjő, mézes, kövidinka, Oporto, Burgundi, Chasselasok és más nemes fajok. Rendelésnél egyharmad előretilt küldendő. Cím: Szegvár Nagy Mihály, 12538 Felsőseged.

Helyiség-változás.

Kunz József és Társa

12504

cs. és kir. udvari szállítók

85 és óta V., Deák-Ferenc-tér 1. szám alatt létező telephelyük

1907. év végén

új áruházukba,

V., Bécsi-utca,

Deák Ferenc-utca sarok

helyezik át.

Az átköltözés miatt a raktáron levő áru-készlet jutányosan árusíttatik.

Vásznak, asztalneműek. Női-, férfi-, gyermek-fehérműek Zsebkendők, ágy-fehérműek.

Menyasszonyi kelengyék,

férfi- és intézeti kelengyék.

Szálloda-, fürdő-, stb. berendezések.

Szőnyegek, függönyök,

Ágyneműek, asztal- és ágyterítők.

Valódi PERZSA- és SZMIRNA-szőnyegek

nagy választékban.

Gobelin-képek stb.

Alapítva 1802.

Sárga János
kolozsvári ékszer- és ezüsttáru gyártól a legjutányosabban beszerezhető a legdivatosabb ékszerek, ötvös-művek, ezüstneműek, órák, egyházi felszerelési és iparművészeti cikkek előnyös részletfizetésre is. Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve. 12539

Ne vásároljunk külföldön!

A karácsonyra ragyogó ékessége! Olcsóbb és jobb, mint a külföldi utánzatok.

„Gloria” angyalharangocskák

(1803. t.-e. és tör. védve. Kizárólag Plokl és Haas-nál.) — Fényár közzétett ragyogó a karácsony közeledtét hirdetik. Tündéres ényével beragyogja az egész karácsonyt. A 3 gyertya melegítő a felső korok forgásba jön s a róla lecsüngő patent kalapácsok az angyalharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kellemes tiszta összhangot hallatnak. — Így a fényár közepén ragyogva, a szent jelszóhoz vonuló nyáj esengőre emlékeztetve a bethelmei éj varázsló erejével áhítatba ejt bennünket és gyermekeinket. — A kályhára állítva is kitűnően működik. A Plokl és Haas-féle

Beszélőgépek
7 karcsú 500 g. Részletfizetés re is. Lemezre. Ingyen Odeon lemezek Szimfónia elismertével. **Tóth József** gramofon kereskedő Szegeden, Könyv-utca 3. sz. Árjegyzék ingyen.

A nő egészsége

12540 a családi boldogság alapfeltétele!

Mindennapos panasz tárgyát képezi a nők részéről a gyors elfáradás, kimerülés, fejtájtás, nagyfokú gyengeség, lábfájás, keresztíjtájtás, hátfájás, hastájtás, fájdalom, kedvetlenség, kétségbeesés, elkeseredés minden csekélység felett stb. úgy, hogy ezen tüneteknek — elég helytelenül — nem tulajdonítanak általánoságban nagy fontosságot. Pedig ezen tünetek már csekélyebb fokban is mutatják, hogy a gyenge nő szervezetben az életérő, az ellenállási képesség megcsökken s hogy részen kell lenniük, nehogy ezen gyengeségi állapotok súlyosabb bajokra, az idegrendszer és a szervezet életfontosságú szerveinek nagyfokú elgyengülésére, működési zavaraira s ezáltal az egyéni és a családi élet megrontására, elkeserítésére vezessenek.

A házi teendők végzése, a gyermeknevelés s az ezekkel járó bosszúságok és gondok sorozata, a gyermekszülések, a gyengülés, a társadalmi követelményekkel járó, sok tekintetben testet és szellemet kimerítő túlterhelések igen megviselik a gyenge szervezetű nőt, kire hivatása, életföldadata is annyi terhet és megpróbáltatást ró. A család érdeke kívánja tehát elsősorban a nő életének, egészséges létének megőrzését, az őt terhelő bajoktól vagy szenvedésektől való megszabadítását.

Az «Elektro-Vitalizer» orvosi rendelő-intézet a legtermészetesebb gyógygyógyót, a galván villamoságot használja föl a kimerült szervezet, a gyenge, elernyedő, fájdalmas szervek, idegek, izmok erősítésére, gyógyítására. Visszaadja a kimerült, törődött, testileg és szellemileg elgyengült, elkedvetlenedett ifjak és öregek megfelelő életérőjét, megszabadítja őket az ideges ingerlékenységtől, munkakedvetlenségtől, étvágytalanságtól, belényeségtől, a tejtájtás, fejtájtás és szédülés, ideges szívdobogás, álmatlanság, étvágytalanság, bélényeség, sőt az évek óta fennálló csúszos, köcsvényes fájdalmaktól, az ischiás, zsába, hát- és keresztíjtájdalmaktól stb. is.

A Modern Villamos Gyógyászatról, NŐK RÉSZÉRE szóló értekezés bővebben tárgyalja ezen új gyógy mód jelentőségét, nagy hasznát és kiváló sikerét.

Ugy ezt a nők részére szolgáló könyvet, valamint a FÉRFIAK BAJAIRÓL szóló Modern Villamos Gyógyászatról című értekezést díjtalanul portmentesen és zárt borítékban kaphatja mindenki, a ki azt e lapra való hivatkozással személyesen vagy posta útján kéri, vagy az alábbi szelvényt kitöltve beküldi.

Elektro-Vitalizer orvosi rendelő-intézet, Budapest, Károly-körút 2. szám, télelelet 25.

VERES ALBERTNÉ, Besnyótelek, Hevesmegye.

Nagyságos Doktor Ur!

Nem mulasztatom el, hogy levelben köszönetet ne mondjak Önnek azon szives gondoskodásért és tanácsaiért, a melyekkel hónapokon keresztül ellátt. A jó Isten áldása kísérje minden lépést és teljesítse minden óhaját. Mikor az Elektro-Vitalizert megvettem, minden reményemet csak abba vettem keseres bajaimban. Daczára 28 évemnek, az élethez alig volt reményem, mégis félhónapi használat után kezdett a készülék gyógydelmeskedni. Májfájdalmaim elmúltak, gyomor- és fájásaim, melyek eddig nagyon kínoztak, szintén megszűntek, étvágyam és alvásom nagyon javult és idegességem enyhült, ugyszintén vesefájdalmaim is, szóval én, a ki előhalott voltam, csak élek és meggyógyok. Azt lehet tehát mondani, hogy ettől a készüléktől még a felhőt is életre támad és én, mig élek, nem szünöm meg ajánlani azt a szenvedő emberlétsáimnak.

Szelvény egy ingyen könyvre.

ELEKTRO-VITALIZER
orvosi rendelő-intézet

Budapest, Károly-körút 2. sz., télelelet 25.

Kérem részemre díjtalanul, bérmentesen és zárt borítékban elküldeni a Modern villamos gyógyászatról szóló művet (férfiak és nők) részére.

(A nem kívánt kötet törlendő.)

Név:

Cím:

Végre valahára a helyes játék!

Igy nem egy anya fog nyitkozni, ha gyermekeit az ajándékozott Horgony-Képzőszekrényvel vidáman játszani látja és a kis kezek mindig szelb építmenyeket előteremtnek. Én ha tovább megfigyeli, hogy a gyermekek a többi játékokat csak a pompás Horgony-építő-játékkal foglalognak, ak kor joggal mondhatja: A

Horgony

Képzőszekrény

nemcsak a legtanulságosabb, hanem a legolcsóbb ajándék is. Ezért va' mennyi anyának, a kik kérésre ajándékaikkal mindjárt kedvező eredményt akarnak elérni, nem eléggé melegen ajánlható, hogy hozzassanak maguknak azonnal Richter F. Ad. és Ta. csász. és kir. udv. és kam. szállítótól Bécs, I. Operngasse 16, egy legújabb árjegyzéket Horgony-Képzőszekrényekről és a legújabb Richter-féle Bakkai játékokról, hogy egészen kényelmesen a megfelelő szekrényt kikeresessék. A gazdagon illusztrált árjegyzék az egyes szekrények pontos leírását és az elmesélt képzőszekrények magyarosítását tartalmazza, mely kiegészítések által minden egyes Horgony-Képzőszekrény természetleg nagyobbittható, Bevásárlásnál a „Horgony” védjegyre figyeljünk. 12497

KALÁCS-ALEXIN

LEGFINOMABB KOKUSZVAJ FŐZÉSRE, SÜTÉSRE, KIRÁNTÁSHOZ KAPHATÓ MINDENÜTT

1900. párisi világiállításon Grand Prix.

Kwizda-fluid.

Kigyójel (Touristfluid.) 11744b

Aromatikus bedörzölésre az idegek és izmok erősítésére.
1 üveg ára 2 korona.
1/2 üveg ára 1 kor. 20 fl.
Erősítő és erőmegújító cselekvő eredményt használják az összes turisták, kerékpárosok és lovagok a nagy utazások után. Kwizda-Fluid valódi csak a mellette álló védjeggyel. Kapható minden gyógyszerárban. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest, Király-u. 12. és Andrassy-ut 26. sz.

Élő képekhez szükséges kellékek.

Angyalzsárm, koronák, pástortob, szakálók, bajszok, püspökbot, püspöksüveg, parókák, álarcok, orrok, teremdszék, szag- és füstnélkül égő bengalok, magnesium szalagok stb.

EMMERLING ADOLF

tűzijáték, lampion, fáklya és farsangi czikk-gyárossal, Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 26. sz.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Most jelent meg

Kapitány Kálmán dr.

AZ OSZTRÁK CSÁSZÁRSÁG

cimű utikönyve.

(Magyar Bédeker.)

11 térképpel s 6 városi teravarral.

Ára 6 korona.

Felöleli a császárság minden útvonatát, városát és fürdőhelyét. Az Arába és Meránba utazóknak nélkülözhetetlen kézikönyv. Bős leírásánál tárgyalja az összes történelmi s egyéb magyar vonatkozásokat, mint I. Endre szászhegyi (kahlenbergi) csatáját, Mátyás király bécsi rozideállítását, Nádasdy Ferenc kivégzését, a kuruc támadásokat, a Pazmaneumot és Tereziánumot, a magyar minisztériumot s magyar egyesületeket, a múzeumok tömördek magyar kincsét, a magyar szállodákat, hírlapokat, idegvezetőket stb. stb.

Kapható

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. nál

Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

A FRANKLIN-TÁRSULAT és LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

IV., Egyetem-utca 4. sz.

(Wodianer F. és Fiai) r. t. VI., Andrassy-út 21. sz.

kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Elsőrangú hazai és külföldi írók regényei, elbeszélések, versek, színművek, ismeretterjesztő művek sorozata.

Minden füzet külön is kapható. 1-503. szám. Egy-egy szám ára 30 fillér.

Legújabban megjelent füzetek:

- 482. **Prém József.** Munkácsy Mihály.
- 483. **Michel Provins.** Jelenetek. Ford. Gábor Andor.
- 484. **Lukianos.** A görög sport. Ford. Jakabinyi Péter.
- 485. **Szint Gyula.** Trübbi és egyéb történetek.
- 486. **Katona Lajos.** Középkori Legendák és Páldák.
- 487. **Guy de Maupassant.** Az ékezetek. Ford. Tóth B.
- 488-489. **Wilde Oszkár.** Bunbury (The importance of being Earnest.) Köznapi komédia három felvonásban. Fordította Mikes Lajos.
- 490. **Turgenev Iván.** Bjetuskov. Ford. Ambrozovics Desz.
- 491. **Marcus Tullius Cicero beszéde.** Fordította Szidaronszky János.
- 492. **Somosi István.** A bolygyűjtés kézikönyve.
- 493. **Halfdan Langard.** Wilde Oszkár. Fordította Moly Tamás.
- 494. **Alfred de Musset.** Szászdy. — Az ajtó tárva vagy zárva legyen. Két szindarab. Fordította Hevesi Sándor.
- 495-496. **Wilde Oszkár.** Az eszményi férfi. Színmű 4 felv. Fordította Mihály József.
- 497. **Ady Endre.** Sápadi emberek és történetek.
- 498-499. **Wilde Oszkár.** De Profundis. Ford. Mikes Lajos.
- 500. **Boöthy Zolt.** Költők és hősök.
- 501. **Krúdy Gy.** Hét szilva. Elbeszélések.
- 502. **Wilde Oszkár.** Aforizmak és ötlesek. Fordította Radó Teréz.
- 503. **Alphonse Daudet.** Művészasságok. Ford. Elek Artúr.

Újabb szépirodalmi művek.

Ignotus
Olvasás közben. K 4.—

Isaák Márta
Bilincsek. K 3.—

Regény — — — — — K 3.—
Lengyel Menyhért
A hálás utókor. K 2,50

Színjáték 3 felv. — — — — — K 2,50
Molnár Ferenc
Rabok. K 4.—

Regény — — — — — K 4.—
Az ördög. K —60

Vígjáték 3 felvonásban.
Harmadik kiadás — — — — — K 2,50
Nógrádi László
Elbeszélések. K 3.—

Regény — — — — — K 3.—
Apostol a Hódságon. K 3.—

Regény — — — — — K 3.—
A birsai vándorforrás. K 3.—

Regény — — — — — K 3.—
A misokai földkirály és egyéb történetek K 3.—

Pap Mariska
A rög. K 3.—

Regény — — — — — K 3.—
Sas Ede
Desdemona leánya. K 3.—

Regény — — — — — K 3.—

Wilde Oszkár munkái

Dorian Gray arczképe. K 4.—
Regény. Fordította Schöpfung Aladár.

Aforizmak és ötlesek. K —60
Fordította Radó Teréz. (Magyar Könyvtár 502. sz.)

Az eszményi férfi. K —60
Színmű 4 felvonásban. Fordította Mihály József. (Magyar Könyvtár 495-496. sz.)

Bunbury. K —60
(The importance of being Earnest.) Köznapi komédia 3 felvonásban. Komoly emberek számára. Fordította Mikes Lajos. (Magyar Könyvtár 488-489. sz.)

De Profundis. K —60
Fordította Mikes Lajos. (Magyar Könyvtár 498-499. sz.)

Három mese. K —30
Fordította Hevesi Sándor. (Magyar Könyvtár 444. sz.)

Lady Windermere levelezése. K —30
Színmű 3 felvonásban. Fordította Moly Tamás. (Magyar Könyvtár 323. sz.)

Salome. K —30
Színmű. Fordította és bevezetéssel ellátta Szini Gyula. (Magyar Könyvtár 479. sz.)

Wilde Oszkár. K —30
Irta HALFDAN LANGAARD. Fordította Moly Tamás. (Magyar Könyvtár 493. sz.)

Dorian Gray arczképe. K —30
Dramma öt felvonásban.

Wilde Oszkár regényéből írta HAJÓ SÁNDOR. (Fővárosi Színházak Műsora 217-218. sz.) 60 fillér.

ZEISS

PRISMÁS TÁBORI TÁVCSŐ

a két kézfokozott plasztikájával.

12471
SZÉLEZETT TÁBORI TÁVCSŐ
UTAZÁS, SPORT, VADÁSZAT, HADSEREG, TENGERSZET számára.

A ZEISS-féle prismás tábori távcsövek elismert előnye: nagy fényerő, kiváló élesség, állandóság, nagy láttér, szabatos kivitel, tropus-biztonság az új mintáknál a legmesszebbmenően fokozottak. — Tessék prospektust kérni T 79. Beszerezhető valamennyi optikai üzletben, ugyancsak:

BERLIN CARL ZEISS LONDON
FRANKFURT A. M. JENA (NÉMETORSZÁG) ST. PETERSBURG
HAMBURG WIEN

Antiptysin

tudományos alapon készült hajszesz, mely a fejbőrt erősíti, a hajnövekedést előmozdítja. Rendszeres használat mellett a haj sűrű és hosszú marad. A megőrzéssel, kopaszodással megóv! Oszse nem tévesztendő más értéktelen hajszeszekkel.

Nincs többé hajhullás, kopasz fej, fejkorpa!

MARSHALCO LEO
gyógyszerész
Török-Szt.-Miklós készítménye.
1 üveg ára 2.50 K.
Haszn. utasítással együtt.

Antiptysin

felülmúl minden más szert, mely a hajhullást okozó betegséget megszünteti és a fejkorpát eltávolítja. Fertőtlenítő hatásánál fogva biztos óvszer ragályos haj- és szakál-betegségek ellen.
Főraktár: Dr. EGGER NADOR gyógszertára Budapest, VI., Váci-körút 17.
Thalmayer és Seitz gyógszertára Zrínyi-utca 3. 12824

Gyári árak!
KULCSÁR SÁNDOR
bronzár- és csillárgyár,
csillárok, lámpaszekrények és villamos világítására.
Budapest, Dessozffy-u. 9-11.
Telefon 25-44.

Ingen és bérmentesen!
küldöm meg mindenki nagy és gazdagon illusztrált főárjegyzékemet 3000-nál több képpel, mindenem szolid, jó és olcsó zeneművek, cs. és kir. udv. szállító
Konrad János zeneműszállítóháza Brúv 482. (Csehország.)
Tanulóegeddi vonó nélkül csak K 4.80, 5.30, 6.—. Hegedüvön K —80, 1.—, 1.40 és felebb. Csütörök, harmonikák stb. rakáron. Tessék katalógust kérni. 12076

Ki akar angolul tanulni?

Az jó hasznát veszi a következő könyveknek.

Bizony! Angol és magyar beszélgetések kézikönyve. Vásonba kötve 3 korona 20 fillér.

Dallos-Patterson. Gyakorlati angol nyelv-tan. Vásonbókötésben 3 korona 60 fillér.

Kaphatók Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, Andrassy-út 21.

Színművek, monológok és dialógok

teljes jegyzékét kívánatra ingyen küldi meg

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrassy-út 21

Csillogó karácsonyfadísz.

Komersz láda: áll 8 doboz izléssel összeállított üveg- és golyó udonságból, minden dobozban 12 csakis nagyobb mutató darab van. Komersz láda ára 2 frt 38 kr. az és kiállításban a külföldi fűlálmulva.

1. számú láda 90 drb ragyogó karácsonyfadísz, golyók, madár, harang, girland, stb. 1 frt 25, 2. számú láda 151 db 2 frt 50, december 3-ig 2 frt 18, 3. számú láda 241 db 5 frt, december 3-ig 4 frt 45 kr. Előre vásárlóknak a faladákat, szállítólevelet és a fontos csomagolást ingyen adjuk.
December 3-ika után a kedvezményt nem nyújthatjuk. Későbbi rendelések 20 szam az Árú nem oly bőséges, sem a posta oly óvatos és pontos.

PLÖKL és HAAS

sportüzletének karácsonyi idénnyosztálya Budapest, VI., Andrassy-út 13.

A fenti ajánlatunkat kivéve az egyéb karácsonyi ajándék játékok és sportokkal pedig ingyen árjegyzékünk foglalkozik. Okulva a multakon, közvetlen a karácsony előtti időben disztemény rendelést nem fogadhatunk el.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színt adja vissza. Üvegje 2 K.

ZOLTÁN BÉLA gyógszertárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán. 12445

Magyar királyi államvasutak téli menetrendje, érvényes 1907 október 1-től.

Budapest nyugati pályaudvar — Párkány-Nána és vissza.

Állomások		Szv. 146	Szv. 148	Szv. 150	Szv. 152	Gyv. 144	Szv. 152	Szv. 156	Szv. 158	Szv. 160	Szv. 162	Szv. 164	Szv. 166	Szv. 168	Szv. 170	Szv. 172	Szv. 174	Szv. 176	Szv. 178	Szv. 180	Szv. 182	Szv. 184	Szv. 186	Szv. 188	Szv. 190	Szv. 192	Szv. 194	Szv. 196	Szv. 198	Szv. 200
		146	148	150	152	144	152	156	158	160	162	164	166	168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200
Budapest ny. p. u. ind.	545	600	615	655	720	805	920	935	1125	1215	1225	110	215	220	230	415	425	610	620	655	715	750	820	1020	1031	1031	1031	1031	1031	1031
Palota-Ujpest — „	601	612	633	711	822	933	953	1140	1231	1241	125	125	236	236	242	431	437	626	636	672	732	804	874	1074	1085	1085	1085	1085	1085	1085
Vác — „	652	662	683	761	872	983	1003	1190	1281	1291	130	130	247	247	252	441	447	636	646	682	742	814	884	1084	1095	1095	1095	1095	1095	1095
Nagy-Maros — „	725	735	756	834	945	1056	1076	1263	1354	1364	137	137	260	260	265	451	457	646	656	692	752	824	894	1094	1105	1105	1105	1105	1105	1105
Párkány-Nána — ér.	806	816	837	915	1026	1137	1157	1344	1435	1445	145	145	273	273	278	464	470	656	666	702	762	834	904	1104	1115	1115	1115	1115	1115	1115

Állomások		Szv. 143	Szv. 145	Szv. 147	Szv. 149	Gyv. 141	Szv. 149	Szv. 151	Szv. 153	Szv. 155	Szv. 157	Szv. 159	Szv. 161	Szv. 163	Szv. 165	Szv. 167	Szv. 169	Szv. 171	Szv. 173	Szv. 175	Szv. 177	Szv. 179	Szv. 181	Szv. 183	Szv. 185	Szv. 187	Szv. 189	Szv. 191	Szv. 193	Szv. 195	Szv. 197	Szv. 199	Szv. 201
		143	145	147	149	141	149	151	153	155	157	159	161	163	165	167	169	171	173	175	177	179	181	183	185	187	189	191	193	195	197	199	201
Párkány-Nána — ind.	•	•	425	453	•	529	•	600	•	819	•	824	•	•	•	1229	•	•	•	•	•	•	339	•	•	•	620	825	•	•	•	•	•
Nagy Maros — „	•	•	510	542	•	616	•	655	•	•	•	915	•	•	•	1145	•	•	•	•	•	225	•	•	•	713	•	•	•	•	•	•	
Vác — „	•	•	542	614	•	651	•	726	•	857	•	949	•	•	•	1222	109	•	•	•	•	300	•	•	503	749	912	•	•	•	•	95	103
Palota-Ujpest — „	512	609	622	652	719	731	745	740	854	910	925	1002	1037	1149	1239	1260	140	156	249	342	522	542	634	804	832	945	959	1012	1034	1056	1078	1100	
Budapest ny. p. u. ér.	532	625	635	705	735	745	755	810	890	925	1020	1050	1205	1255	1260	140	156	249	342	522	542	634	804	832	945	959	1012	1034	1056	1078	1100	1122	

Megjegyzések: * Ezen vonatonál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetek érvénytelenek. — † Csak október és április hónapokban közlekedik.

Budapest keleti pályaudvar — Bicske és vissza.

Állomások	Szv. 17	Szv. 19	Szv. 21	Szv. 23	Szv. 25	Szv. 27	Szv. 29	Szv. 31	Szv. 33	Szv. 35	Szv. 37	Szv. 39	Szv. 41	Szv. 43	Szv. 45	Szv. 47	Szv. 49	Szv. 51	Szv. 53	Szv. 55	Szv. 57	Szv. 59	Szv. 61	Szv. 63	Szv. 65	Szv. 67	Szv. 69	Szv. 71	Szv. 73	Szv. 75	Szv. 77	Szv. 79	Szv. 81	Szv. 83	Szv. 85	Szv. 87	Szv. 89	Szv. 91	Szv. 93	Szv. 95	Szv. 97	Szv. 99	Szv. 101	Szv. 103	Szv. 105	Szv. 107	Szv. 109	Szv. 111	Szv. 113	Szv. 115	Szv. 117	Szv. 119	Szv. 121	Szv. 123	Szv. 125	Szv. 127	Szv. 129	Szv. 131	Szv. 133	Szv. 135	Szv. 137	Szv. 139	Szv. 141	Szv. 143	Szv. 145	Szv. 147	Szv. 149	Szv. 151	Szv. 153	Szv. 155	Szv. 157	Szv. 159	Szv. 161	Szv. 163	Szv. 165	Szv. 167	Szv. 169	Szv. 171	Szv. 173	Szv. 175	Szv. 177	Szv. 179	Szv. 181	Szv. 183	Szv. 185	Szv. 187	Szv. 189	Szv. 191	Szv. 193	Szv. 195	Szv. 197	Szv. 199	Szv. 201	Szv. 203	Szv. 205	Szv. 207	Szv. 209	Szv. 211	Szv. 213	Szv. 215	Szv. 217	Szv. 219	Szv. 221	Szv. 223	Szv. 225	Szv. 227	Szv. 229	Szv. 231	Szv. 233	Szv. 235	Szv. 237	Szv. 239	Szv. 241	Szv. 243	Szv. 245	Szv. 247	Szv. 249	Szv. 251	Szv. 253	Szv. 255	Szv. 257	Szv. 259	Szv. 261	Szv. 263	Szv. 265	Szv. 267	Szv. 269	Szv. 271	Szv. 273	Szv. 275	Szv. 277	Szv. 279	Szv. 281	Szv. 283	Szv. 285	Szv. 287	Szv. 289	Szv. 291	Szv. 293	Szv. 295	Szv. 297	Szv. 299	Szv. 301	Szv. 303	Szv. 305	Szv. 307	Szv. 309	Szv. 311	Szv. 313	Szv. 315	Szv. 317	Szv. 319	Szv. 321	Szv. 323	Szv. 325	Szv. 327	Szv. 329	Szv. 331	Szv. 333	Szv. 335	Szv. 337	Szv. 339	Szv. 341	Szv. 343	Szv. 345	Szv. 347	Szv. 349	Szv. 351	Szv. 353	Szv. 355	Szv. 357	Szv. 359	Szv. 361	Szv. 363	Szv. 365	Szv. 367	Szv. 369	Szv. 371	Szv. 373	Szv. 375	Szv. 377	Szv. 379	Szv. 381	Szv. 383	Szv. 385	Szv. 387	Szv. 389	Szv. 391	Szv. 393	Szv. 395	Szv. 397	Szv. 399	Szv. 401	Szv. 403	Szv. 405	Szv. 407	Szv. 409	Szv. 411	Szv. 413	Szv. 415	Szv. 417	Szv. 419	Szv. 421	Szv. 423
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

